

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ
AYLIK YAYIN ORGANI

İKTİSAT DERGİSİ

EYLÜL 1969

SAYI 63

CİLT : 11

250 KURUŞ

MERKEZİ : Bursa — Sanayi Bölgesi

Telefon: 33 12 — 26 44

BÜRO : Bursa — Atatürk Caddesi, Ticaret Bankası, İş Han Kat 1
Tlf: 44 89

BÜRO : İstanbul — Unkapanı Atatürk Bulvarı, Manifaturacılar
Çarşısı No. 3501 — 3502 **Telefon:** 22 35 73 — 27 72 53

Dikkat !

Daha evvel başka yerde basılan yazılara ücret ödenmez. Yazılarda ki fikirler yazarlara aittir. Cemiyeti ve dergiyi sorumlu kılmaz gönderilen yazılar basılsın veya basılmasın iade edilmez.

Reklâm Tarifesi

Ön kapak içi	500.— TL.
İç sahife	400.— TL.
Arka kapak içi	500.— TL.
Arka kapak	750.— TL.

İKTİSAT DERGİSİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ YAYIN ORGANIDIR

İktisaden zayıf bir millet fakrû sefaletten **kurtulmaz**; Kuvvetli bir medeniyete, refah ve saadete kavuşamaz; İçtimai ve Siyasî felâketlerden yakasını kurtaramaz.
K. ATATÜRK

C İ L T : IX

S A Y I : 63

E Y L Ü L 1 9 6 9

Flatı : 2.5 T.L.

Yıllık: 30-6 Aylık: 15 TL.

YAZI HEYETİ : İSTANBUL

GÜNGÖR ADAK
NİHAT BATUR
FARUK ÇEHRELİ
RAGİB EKŞİOĞLU
ZEKİ ERGİNSU
ESİN KUYULULU
ŞEMSEDDİN GÜLER
MECİT PİRHASOĞLU
YALÇIN SARI
ORHAN SOFUOĞLU
ATALAY ŞAHİNOĞLU
REŞAD UMUR
RIDVAN YÜKSELEN

ANKARA

OKTAY EMED
İ. TANER BERKÜN
ORHAN BULDAÇ
FAHRETTİN TUNÇÖZ
YAŞAR YAŞER

Sahibi : Cemiyet Adına OKTAY EMED

Yazı İşleri Müdürü : NİHAT BATUR

İdare Müdürü : FARUK ÇEHRELİ

İdare Yeri : Tünel Galip Dede Cad. No. 48/1

Telefon : 44 04 36 - 49 89 03

Basıldığı yer : YENİLİK BASIMEVİ

İ Ç İ N D E K İ L E R

2. Derginin Sesi ***
3. Ekonomik Durum Nihat BATUR
6. Ayın Ekonomik Olayları Faruk ÇEHRELİ
13. Türkiye Avrupa Ekonomik Topluluğu
arasında bir Ortaklık Yaratın Anlaşma
ve Ekleri
37. Doğu Kalkınmasında Yerli Müteşebbislerin
Rolleri ve Ekonomik Mobiletaye
Yardımları Z. F. FINDIKOĞLU

Derginin Sesi !...

Sevgili ve Değerli Okuyucularımız,

Büyük Ata'dan beri Türkiye Cumhuriyetinin en büyük çabası «muasır medeniyetler» seviyesine erişmektir. Bunu gerçekleştirmek amacıyla içte ve dışta Türk ekonomisi bir çok tecrübe ve hamleler geçirmiş ve geçirmektedir. İşte, bunlardan en mühimi; hiç şüphesiz Türkiye'nin, Ortak Pazar dediğimiz Avrupa Ekonomik topluluğu ile ortaklık anlaşmasına imza koymasındır.

Türkiye, ikinci dünya harbini müteakip kurulan Ortak Pazara üye olmak için, muhtelif zamanlarda müracaat etmişse de talebimiz ancak 12. Eylül. 1963 tarihinde, Ankara'da imzalanan protokolla gerçekleşebilmiştir. Böylece, Türkiye Ortak Pazara 12. Eylül. 1969 tarihli anlaşma protokolu gereğince «İştirakçi üye» sıfatıyla 1. Aralık. 1964 tarihinden itibaren fiilen kabul edilmiş bulunmaktadır. Ancak, Türk ekonomisinin henüz diğer üye devletlerin seviyesinde olmadığını gözönünde bulunduran üyeler Türkiye için: «Hazırlık dönemi», «geçiş dönemi» ve «son dönem» olmak üzere üç merhale kabul etmişlerdir.

Bugün, Türkiye anlaşma gereğince kendisine tanınan beş yıllık hazırlık dönemi ni 1. Aralık. 1969 tarihinde dolduracağından ikinci dönem olan «geçiş dönemi» ne girmek için hazırlanıyor. Bu hususta, Ortak Pazar Türkiye Ortaklık Komisyonunu birleşik oturum çalışmalarının sonucunda, Türkiye'nin Ortak Pazar üyeliğinin ikinci ortaklık dönemine girmesine karar verilmiş bulunmaktadır. Türkiye'nin ekonomik kalkınmasının müstakbelin kışaf seyri bakımından müsbet veya menfi tesirleri olabilecek bu kararın eleştirmesini yazarlarımıza bırakırken: Ankara'da 12. Eylül. 1963 tarihinde imzalanan Türkiye'nin Ortak Pazara «İştirakçi üye» olarak katılmasını sağlayan ana protokol ile eklerini Derginiz bu sayısında neşrederek, tetkik ve kararınızın daha isabetli bir şekilde yapılmasına yardımcı olduğu kanaatindedir.

Dergimizde yazarlarımızın görüş ve düşüncelerini inceledikten sonra, sizlerin de hazırlık dönemine atılmanın Türk ekonomisine yapacağı etkileri, Türk sınaî ve ziraat sektörünün kazanç veya kaybının neler olacağını, alınması gerekli düşündüğünüz ön tedbirleri öz görüşünüz olarak bekliyoruz.

Derginiz ve Cemiyetimiz yöneticileri Türk Ekonomisine büyük etkileri olacağını daha şimdiden tahmin ettikleri bu merhale değişikliğinin ana konularını tartışacak bir açık oturum veya yuvarlak masa toplantısı tertibini bile ön görmektedirler.

Ancak, karar sizin olacaktır.

Sevgi ve Saygılarla,
İKTİSAT DERGİSİ

Ekonomik Durum

Türkiye Avrupa Ekonomik Topluluğunda ikinci merhale'ye girerken

Yazan : Nihat BATUR

Bilindiği gibi Türkiye, kısaca Ortak Pazar denilen Avrupa Ekonomik topluluğuna 12 Eylül, 1963 tarihinde, Ankara'da imzalanan protokol gereğince ve 1. Aralık, 1964 tarihinden itibaren de resmen dahil olmuştur. Ana sözleşmenin 2 nci maddesinde de belirtildiği üzere gaye; Türk ekonomisini hızlandırmak, Türk halkının çalışma seviyesi ve yaşama şartlarını yükseltmek, işsizliği önliyerek tam istihdamı azami seviyede muhafaza etmek; taraflar arasındaki ticarî ve ekonomik ilişkileri aralıksız ve dengeli olarak kuvvetlendirmek ve teşvik etmek düşüncesinden hareket eden üyeler, gümrük birliğinin gerçekleşmesi bakımından Türkiye için üç merhale tesbit etmişlerdi:

- a) Hazırlık dönemi
- b) Geçiş dönemi
- c) Son dönem

Bu gün artık Türkiye, beş yıllık ilk hazırlık dönemini doldurmak üzeredir. Bilhassa son bir yıldır üzerinde tartışmaların had safhaya vardığı ve 1. Aralık, 1969 tarihine

kadar da devam edecek olan görüşler bir yana, Hükümetimiz Ortak Pazar'a, geçiş dönemine girmek istediğini bildirmiş ve Ortak Pazar Ortaklık komisyonu da Türkiye'nin hazırlık dönemini başardığını kabul ederek talebi müsbet karşılamıştır. Böylece, Türk ekonomik tarihi bakımından çok önemli bir karar iki taraflı alınmış bulunuyor.

Geçiş döneminde, hazırlanan son rapora göre % 60 oranında Türkiye'ye karşı bir gümrük indirimi uygulandıktan sonra, geçiş dönemini takip eden ilk iki yıl içinde, her yıl % 20 nisbetinde bir indirimle % 40 bakiye tamamlanacaktır. Türkiye ise gümrüklerini 6, 12 ve 22 yıllık süreler içinde kaldıracaktır. Bu arada, Türkiye'nin ihtiyacı olan ithal mallarına önemine göre, 3 ayrı liste hazırlanması da raporda ön görülmüştür.

Bugün artık, Ortak Pazar'a girip girmek konusu her ne kadar münakaşa dışı kalmış bulunmakla beraber, bu güne kadar konunun leh ve aleyhindeki görüşleri kısaca hülâsa etmekte fayda büyüktür.

LEHTE ki görüşler:

1 — Önemi bizce çok büyük olan bazı ihraç mallarımıza tercihli tarife tatbik edilmesi 2 — Türkiye'ye, kalkınmasına hız verecek büyüklükte krediler sağlanması 3 — Yurd dışına gönderdiğimiz ve göndereceğimiz işçilerimize azami kolaylıklar sağlanması 4 — Türkiye Ortak Pazar'a girmekle teknik ilerlemelerden daha iyi ve rahat faydalanma imkânına sahip olması, başlıca lehte ileri sürülen mülâhazalardır.

ALEYHTE görüşler:

Aleyhteki görüşleri de kısaca şöyle hü-lâsa edebiliriz:

1 — Bugün için hayati önemi olan ve yıllık devlet bütçesinin ana kalemleri halinde yer alan, bir çok vergi kaynaklarının kaybına sebep olacak, bu suretle görülmesi gerekli amme hizmetlerimiz aksayacaktır.

2 — Ortak Pazar ile yurdumuz arasında; mal, hizmet, emek ve sermaye akımının, gümrük duvarlarının ve dış ticareti engelleyici diğer tahditlerin kaldırılmasıyla, tam men serbestiye kavuşturacaktır. Henüz yavru olan millî sanayi bu rekabete daynabilecek güçte değildir.

3 — Her bakımdan Ortak Pazar Sermayedarları için cazip olan Yurdumuza, kapütülasyonlardan beri rahat akamayan yabancı Sermaye: kaynak ve pazarlarımızı ele geçirmek ve iktisadi bağımsızlığımıza son vermek, kapütülasyonları hortlatmak, üzere hızla akacaktır.

4 — Yegâne bel bağımız tarım ürünlerimiz fiatları Ortak Pazar'a nazaran çok ucuzdur. Ancak, bizde anlaşma gereğince Ortak Pazar tarım ürün fiatlarını uyguladığımız anda, Tarım ve Sanayi ürünlerimiz fiatları arasındaki muvazene derhal bozulacak, enflasyonist baskı ekonomiye bütün ağırlığını koyacaktır.

5 — Bütün bu dört maddede yer alan

hususlar zaten bir türlü düzeltmiyen ödemeler bilânçomuzu büsbütün bir çıkmaza sürüklüyecektir.

Kısaca hülâsaladığımız leh ve aleyhteki görüşlerden sonra tanzimattan bu yana gerçekleştirmek için çırpınıp durduğumuz batılâşma çabsına en iyi imkân hazırlayan Ortak Pazar üyeliğinin lehimize en iyi şekilde inkişafın sağlamak, başta İktisatçılarımıza düşen en kutsal görevdir. Bir tarafta gelişmiş ve çok iyi organize edilmiş teknoloji, kısaca muasır medeniyetin anahtarı ile diğer tarafta henüz yavru millî sermayemiz karşılaşacaktır. Bu karşılaşmadan doğacak dış rekabet işletmelerimize verimli çalışma ahlakını aşılacak, ister istemez düzene sokacaktır. Hatta, bugün yabancı firmaların patenti ile çalışan bir çok sanayi adlarımızda daha rasyonel çalışma imkânı da doğacaktır. Yaşamak zorunda olan millî sanayi rekabet ve ihtisaslaşmayı hızlandırarak hasreti çekilen kaliteli mal imâlini en kısa zamanda gerçekleştirmek zorundadır. Ancak, bu vesileyle üretimde ihtisaslaşmayla seri imalât gelişebilir ve maliyetlerde dünya piyasalarında rekabet edebilecek seviyeye düşürülebilir. Bu gün için geliş güzel, iç bünyeyi bir nebze rahatlatma şeklinde ihraç edilen iş gücü, rasyonel ve metodlu bir şekilde sokulmak zorundadır. Ancak, yurd dışına tercihli ve yetiştirme imkânı sağlayacak, millî sanayimizi yatacağı kuvvet olarak ihtisaslaşmak üzere iş gücü fazlasının ihracında zaruret vardır. Halkımızın yaşama seviyesini yükseltmek, medeniyetimizi muasır medeniyetlerle boy ölçüşecek seviyede muhafaza etmek için fert fert milletçe el ele vererek çalışmak zorundayız.

NETİCE:

Şu anda Türkiye, okuyup adam olmasını istediğimiz ve en iyi okula kaydettirdiğimiz oğlumuz durumundadır. Bir tarafta okulun ağır ders programları diğer tarafta zekâ ve çalışmasına güvendiğimiz oğlumuz... Ancak bizim oğlumuz gibi diğer babalarında oğulları var...

Bütün velilerin arzusu; çocuklarının sınıflarında her yıl en iyi talebe olarak temayüz etmesi, muvaffak olmasıdır. Bunu samimi arzu eden aileler her türlü gayret ve fedakârlığı sarfetmekten kaçınmamaktadırlar. İşte, bizimde millet olarak İktisadîsıyla, İdarecisiyle, basınıyla Ortak Pazar okuluna verdiğimiz Türkiyemizin sınıfdaşlarından geri kalmamasını sağlamak millî vazifemizdir. Sanayicilerimize, üreticilerimize, ihracatçılarımıza, kısacası bütün teşebbüs sahiplerine Ortak Pazar ülkelerindeki teknik gelişmeleri muntazam duyuralım. Teknik gelişmelerin gerekli kıldığı işletmede modernleştirme teşhizatlandırmayı plânlı ve en seri şekilde gerçekleştirmeye imkânını ve kolaylığını sağlıyalım. Prodüktivite ve maliyet konularında da-

ha hassas olmaları için gerektiği anda birbirini tamamlayan yakın sanâî kollarında işbirliği ve ihtisaslaşmaya gitmelerine yardımcı olalım. Serbest sermaye piyasasını gerçekleştirecek kanunları biran evvel çıkartalım. İşletmelerimize modern işletme anlayışını ve çalışmasını getirecek rantabilite, prodüktivite ve marketing konularını tatbik etmesini bilen, modern muhasebe sistemleri ile bütçe kontrol sistemlerini tam manâsıyla uygulayacak teknik kadroların yerleşmesini sağlıyalım, mecburi kılacak kanunlar çıkarttıralım.

Ancak, bu tedbirler ve sıkı işbirliği altında çalışma; Türkiye'ye uzun süredir gerçekleştirmeye çalıştığı iktisadî kalkınmasının gerçek «Geçiş dönemi» ne girmesini sağlayacaktır.

DOĞUMUNUN 150. YILINDA

KARL MAX'IN HAYATI, TEORİLERİ VE SOSYOLOJİK TENKİTLERİ

PROFESÖR FINDIKOĞLU'NUN HER YENİ ESERİNİ TAVSİYE
EDERİZ.

Müracaat : FİLİZ KİTABEVİ

Vezneciler / Şehzadebaşı - İstanbul

Ayın Ekonomik Olayları

Yurt dışında iş alacak ve yapacak Türk müteşebbislerinin tabi olacağı esaslar

Faruk ÇEHRELİ

23/Ağustos/1969 tarihli resmî gazetede, yurt dışında iş alacak ve yapacak Türk müteşebbislerinin tabi olacakları esaslar bir tebliğle gösterilmiş bulunmaktadır.

Geri kalmışlıktan kurtulmanın tek çıkar yolu olarak görülen GSMH artırma gayretlerine yurt dışında çalışan işçilerimizin büyük ölçüde katıldıklarını görmekteyiz. Batılı ülkelerin topyekûn 1968 yılında memleketimize yaptığı yardım yüz milyon dolardır. İşçilerimizin ise aynı yılda memleketimize gönderdikleri para 120 milyon dolardır. Türk müteşebbisleri dış ülkelerde görev alarak ilkanda bu miktarda olmasa bile gittikçe artan bir ölçüde memlekete döviz temin edebilirler. Yakın zamanda tahakkuk edecek Ortak Pazar üyeliğimiz'in işçi ve sermaye hareketlerine vereceği serbestiden istifade ederek Türk müteşebbisi dış piyasalarda tutunma imkânlarını artırabilir. Ortak Pazar anlaşmasına bu bakımdan lehimize hükümler konması gereklidir.

İktisatçının en velüd olacağı sahanın özel sektör olduğu inancını taşımaktayım. Münevver iş adamına özel sektör sahasında büyük ihtiyaç vardır. Dış memleketlerde görev alacak müteşebbislerin bilhassa yeteri bilgiye sahipolmaları lâzımdır. Ancak münevver iş

adamı dış ülkelerde muaffak bir müteşebbis olabilir.

İhracatı geliştirme merkezince hazırlanan tebliği sunuyoruz. Camiamız mensublarının konuya eğilmelerini noksan gördükleri hususlarını belirtmelerini bekliyoruz.

I. TARİFLER :

Büro : 933 sayılı Kanunla kurulan Yatırımları ve İhracatı Geliştirme ve Teşvik Bürosu.

Karar : 6/12179 sayılı Kararname ile yürürlüğe konulan «Yurt dışında iş alacak ve yapacak Türk müteşebbislerinin tâbi olacakları esaslar hakkında karar»

Komite : Karar'ın 3 üncü maddesi ile kurulan «Yurt dışında iş alacak ve yapacak Türk müteşebbislerinin döviz işlemlerini değerlendirme komitesi».

II. KAPSAM :

Mimarlık, mühendislik, proje ve teknik müşavirlik gibi teknik hizmetlerle, inşaat onarma, tesisat ve montaj işleri gibi genellikle taahhüt konusu olan hizmetler ve ortaklık şeklinde veya müstakil ticarî ve sınaî işletmeler ve yatırımlar ile turistik ve ticarî hizmetler, döviz geliri sağlayan hizmetler o-

tarak tespit edilmek suretiyle bu hizmetlere 261 ve 933 sayılı kanun hükümlerinin uygulanması imkânı sağlanmıştır.

Karar kapsamına giren işlerde bu karar hükümleri uyarınca muamele yapılır.

III. DEĞERLENDİRME KOMİTESİ :

Karar hükümlerine tabi Türk müteşebbislerinin aynı ve nakdî sermaye, işletme malzemesi ihracı ve döviz tahsis taleplerini değerlendirmek ve bu konuda Büro'ya mütalâa vermek üzere Devlet Plânlama Teşkilâtı, Maliye Bakanlığı ve yurt dışında yapılacak işin veya hizmetin mahiyetine göre ilgili Bakanlık ile gerektiğinde İnşaat Tesisat Müteahhitleri Birliğinden birer temsilciden müteşekkil «Yurt Dışında İş Alacak ve Yapacak Türk Müteşebbislerinin Döviz İşlemlerini Değerlendirme Komitesi» kurulmuştur.

Komite, Büro'nun daveti üzerine toplanır ve Büro'nun davet edeceği Bakanlık ve kuruluşların temsilcilerinden teşekkül eder. Her toplantıya Devlet Plânlama Teşkilâtı ile Maliye Bakanlığının temsilcileri davet edilir.

Karar hükmüne tabi olmak isteyen Türk müteşebbislerinden istenecek, dışarıda alınacak veya yapılacak işle ilgili proje, yapılabirlik raporu ve diğer lüzumlu bilgilerle, gerektiğinde Devlet Plânlama Teşkilâtında işle ilgili olarak hazırlanacak teknik rapor Komiteden istişarî mahiyette mütalâa istenir.

Komitenin başkanlığını Büro temsilcisi yapar.

IV. ÖN BELGE VE HAZIRLIK DÖVİZİ :

İnşaat, onarma, tesisat ve montaj işleri gibi bir taahhüt konusu olan işleri dışarda almak isteyen Türk müteşebbislerinin Büro'dan yurt dışında iş alma ve yatırım yapma ehliyetini tevsik edici nitelikte olan bir ön belge almış olmaları şarttır. Bankalar ancak bu ön belgeyi ibraz eden Türk müteşebbislerine, yurt dışında yapılacak ihalelerle ilgili olarak geçici ve katî teminat mektubu ve avans teminatı verebilirler. Ön belge ibraz etmeyen

müteşebbislere yurt dışında yapılacak ihalelerle ilgili olarak geçici ve katî teminat mektubu ve avans teminatı verilemez.

Yurt dışında iş alacak Türk müteşebbislerinin kararında şümulu içine giren iş ve hizmetlerle ilgili hazırlık faaliyetleri için gerekli döviz tahsisleri Büro'dan alınacak ayrı bir belgeye istinaden Merkez Bankasınca yapılacaktır. Ancak genel anlamdaki ticarî seyahatler için yapılacak döviz tahsisleri eski usulde yapılmaya devam edilecekç proje, inşaat, onarma, tesisat ve montaj işleri ile ilgili bir ihaleye girmek, dışarıda ticarî ve sınaî bir yatırım yapmak, mimarlık, mühendislik, proje ve teknik müşavirlik ve sınaî veya ticarî müessesenin satış bürosu ve şubesi tesisi ile ilgili hazırlık faaliyetleri için döviz tahsisi Büro'dan alınacak belgeye istinaden yapılacaktır.

Acentalık ve bilet satışı bürosu tesisi ile ilgili müracaatlar bu karar kapsamı içinde mütalâa edilmemektedir. Bu nevi müracaatların intacına Türk Parası Kıymetini Koruma Mevzuatı hükümleri içinde devam olunacaktır.

V. SERMAYE VE İŞLETME MALZEMESİ İHRACI DÖVİZ TAHSİSİ :

Türkiye'de mukim gerçek ve tüzel kişilerden kararın şümulüne giren işleri yurt dışında yapacak olanların nakdî ve aynı sermaye ile işletme malzemesi ihracı ve döviz tahsis talepleri Komitenin mütalâası da alındıktan sonra Büro tarafından incelenip sonuçla bağlanacaktır. Karar şümulüne giren işlere Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 17 sayılı Kararın 40 ncı maddesi hükmünün uygulanmayacağı tasrih edilmiştir.

Yapılacak iş gereği olarak dışarıya transfer edilecek aynı ve nakdî sermaye, götürülecek makina, teçhizat ve demirbaşlar, Büro tarafından verilecek belgede bütün ayrıntılarıyla gösterilecektir. Burada bahis konusu olan belge, müteşebbisin yurt dışında iş alma ve yatırım yapma ehliyetini tevsik edici nitelikteki ön belgeden tamamen farklıdır. Bu belge makina, teçhizat ve demirbaşların ge-

çici olarak ihracı, sermaye transferi, bu muamelelere vergi, resim ve harç istisnası uygulanması, dövizli natik teminat mektuplarının müteşebbise üzerinde kalacak yükünü hafifletme, belgede gösterilecek işte çalıştırılacak elemanların yurt dışına çıkışlarında öncelik gibi kolaylıklar sağlamaya matuf, dışarıda alınan iş ve bununla ilgili döviz girdi - çıkışlarının takip ve kontrol esaslarını gösteren nihai bir belge olacaktır.

A. Makina, teçhizat ve demirbaşların geçici ihracı :

Yurt dışında alınacak veya yapılacak işin gereği olarak dışarıya götürülecek makina, teçhizat ve demirbaşlardan Büro tarafından verilen belgede yazılı olanlarının geçici olarak ihracına, bunların işin sonunda geri getirileceğine dair taahhütname alınmak kaydıyla Gümrük ve Tekel Bakanlığı veya yetkili kılacağı mercilerce müsaade edilecek, belgeye konu olan işle ilgili olarak belgede tasrih edilmemiş bulunan malın, geri getirileceğine dair taahhütname verilse dahi geçici olarak ihracına gümrüklerce müsaade edilmeyecektir.

Geçici olarak ihraç edilen makina teçhizat ve demirbaşlar Gümrük Kanununda yazılı sürede geri getirilmediği takdirde Gümrük ve Tekel Bakanlığı veya yetkili kılacağı mercilerce Büro tarafından uygun görülecek ek süre verilir. Ek süre için Büro'ya normal sürede dolmadan 1 ay önce müracaat edilmiş olması gerekir.

B. Yurt dışında temini gereken makina teçhizat ve demirbaşlar:

Yurt dışında yapılacak iş, dışarıdan makina, teçhizat ve demirbaş temini gerektirebilir.

Kararda, bu satınalma müteşebbise bu iş için tahsis edilen dövizin bir kısmının sarfını gerektirecek ve nakdi sermaye olarak çıkarılan dövizin bu kısmının geri getirilememesi neticesini doğuracak ise bunların satın alınması ve kullanıldıktan sonra yurda ithal edilebilmesi için, Komitenin olumlu mütalâası

ve mütalâaya istinaden Büro'nun müsaadesi öngörülmüştür. Satınalma tahsis edilen dövizin bir kısmının sarfını gerektirmediği takdirde satınalma için değil, sadece satın alınmış olan bu makina teçhizat veya demirbaşın kullanıldıktan sonra yurda ithal edilebilmesi için Büro'nun müsaadesi şart koşulmuştur; ancak Büro'dan müsaade alınmaksızın satın alınan makina, teçhizat veya demirbaş satın alındığı tarihte ithal listelerinde yer almış olmakla beraber, ithali zamanındaki listede yer almıyor ise Büro'nun bunların da ithaline müsaade edebileceği tasrih edilmiştir.

Yurt dışından satın alınacak bir makina, teçhizat, veya demirbaşın müteşebbise işin yürütülmesi için nakdi sermaye olarak tahsis edilen dövizin bir kısmının sarfını gerektirip gerektirmeyeceği, iş hitama ermeden, katı ve nihai bilanço çıkarılmadan önce bilinmemeyeceğinden yurt dışından her türlü makina, teçhizat veya demirbaş satınalmalarında önceden Büro'nun müsaadesinin alınması lüzumlu ve muhtemel ihtilâfları önlemesi bakımından faydalı olacaktır.

C. Makina, teçhizat ve demirbaşların geri getirilmesi :

Geçici olarak ihraç ve işin gereği olarak yurt dışından temin edilen makina, teçhizat ve demirbaşlar, işin neticelenmesi veya tasfiyesi halinde uygun bir süre içinde prensip olarak yurda geri getirilecektir. Geri getirilme süresinin veya verilmişse ek sürenin hitamında, geri getirilmesi mümkün veya ekonomik olmaması sebebiyle yurda getirilmeyen makina, teçhizat ve demirbaşların ihraç müsaadesini veren merci (Büro) tarafından uygun görülecek kıymetlerinin, Türk Parası Kıymetini Koruma Mevzuatına uygun şekilde döviz olarak yurda getirilip yetkili bir bankaya yatırıldığına Gümrük ve Tekel Bakanlığı veya yetkili kılacağı mercilere tevsiki şarttır. Bu döviz alım bordrosuna, satılan dövizin hangi iş ve belge ile ilgili olduğunu belirten bir beyan, yetkili müessesenin beyanı tasdikini de ihtiva edecek şekilde ilâve edilmelidir.

İleride açıklanacağı gibi, dışarıya çıkarılacak makina, teçhizat ve demirbaşların amortismanlarının işin hitamından evvel muayyen dönemlerde getirileceği esas kabul edilmiş bulunduğundan, işin bitiminde geri getirilmesi mümkün veya ekonomik olmayanlarının döviz olarak yurda getirilecek kıymetlerinin tespitinde bunların fiili kullanılma süreleri, amortisman nispetleri, emsal bedelleri ve bunlarla ilgili olarak daha önce amortisman karşılığı olarak yurda getirilmiş bulunan dövizler göz önünde tutulacaktır.

VI. GETİRİLECEK DÖVİZLER :

Karar kapsamına giren işlerle ilgili dövizlerin yurda getirilmesi esasları Kararda hükme bağlanmış bulunmaktadır.

A. İşletme malzemesi bedeli :

Karar kapsamına giren işlerle ilgili olarak ihraç edilecek işletme malzemesi, bunların geri getirilmesi bahis konusu olmadığından, muvakkat ihraç değil, kat'i ihraç muamelesi olarak kabul edilmiştir. Ancak bunların bedelini teşkil eden dövizlerin yurda getirilme süresi için işin mahiyetine uygun özel hükümler getirilmiştir.

İnşaat, onarma, tesisat ve montaj işleri gibi taahhüt konusu olan işlerde, yurt dışına çıkarılan işletme malzemesi, keşif fiyatlarından ihale tenzilatı düşüldükten sonra bulunacak bedelleri üzerinden kat'i ihraç muamelesi görecektir. Bu malzemenin bu şekilde hesaplanacak ve gümrük çıkış beyannamesinde FOB ihraç değeri olarak gösterilecek bedelinin, malzemenin dahil edildiği tahsilinden itibaren bir ay içinde serbest döviz olarak yurda getirilip yetkili bir bankaya satılması gerekir.

Diğer iş ve hizmetlerle ilgili olarak yurt dışına çıkarılacak işletme malzemesi de normal ihraç fiyatları üzerinden kat'i ihraç muamelesi görür. Bu malzeme bedelinin serbest döviz olarak karşılığının da, en geç işin yapıldığı ülkenin malî mevzuatına göre tespit edilen hesap dönemini takip eden ay içinde (iş hesap dönemi içinde tasfiye edildiği takdirde hesap döneminin sonu beklenmek-

sizin, kat'i tasfiye tarihinden itibaren bir ay içinde) yurda getirilip yetkili bir bankaya satılması mecburidir.

Kararın 13 üncü maddesinde, karar kapsamına giren işler dolayısıyla çalıştırılan işçilerin iâsesi için ihraç edilen gıda maddeleri ve benzeri maddelerle ilgili olarak Türkiye'ye getirilen serbest dövizlere vergi iadesi yapılması kabul edilmiştir. Ancak bu maddelerin bedelini teşkil eden dövizlerin yurda getirilme süresi ile ilgili olarak özel bir rejim kabul edlmediğinden bunlarla ilgili dövizlerin Türk Parasının Kıymetini Koruma Mevzuatında belirtilen süreler içinde yurda getirilip yetkili bankaya satılması gerekir.

Kat'i ihraç muamelesi görececek olan işletme malzemesi ve gıda maddelerinin gümrük çıkış beyannamesinde gösterilen ihraç bedellerinin dışarıdaki işle ilgili hesaplara masraf olarak aynen intikal ettirilmiş olması icap eder. Gümrük çıkış beyannamesinde ihraç değeri FOB olarak gösterilmiş ise, tevsik edilen navlun, sigorta ve diğer nakliye masrafları ile varsa vergi v.s. nin ayrıca masraf kaydedilebilmesi tabiidir.

İşletme malzemesi ve gıda maddelerinin bu özel ihraç imkânlarından yararlanarak gönderilebilmesi için Büro'dan alınacak belgenin ibrazı icap eder.

Gerek gümrük çıkış beyannamesine gerekse bu çıkışla ilgili döviz alım bordrosuna çıkışın ve satılan dövizin hangi iş ve hangi belge ile ilgili olduğunu belli edecek ve müteşebbisin imzası altında yapılacak beyanın, gümrük idaresi veya döviz satın alan yetkili müessese sorumlusu tarafından tasdik edilmesi gerekecektir.

B. Nakdi sermaye ve kâr :

İnşaat, onarma, tesisat ve montaj işlerinde harice transferine müsaade edilen sermaye ile bu işten elde edilen kârın tamamının kat'i kabul tutanağının imzalanmasından itibaren en geç üç ay içinde serbest döviz olarak yurda getirilip yetkili bir bankaya satılması mecburidir.

Diğer iş ve hizmetlerde ise, harice transferine müsaade edilen sermaye, işin bittiği veya tasfiye edildiği hesap dönemini; işten elde edilen kâr da elde edildiği hesap dönemini takip eden üçüncü ayın sonuna kadar serbest döviz olarak yurda getirilip yetkili bir bankaya satılmak mecburiyetindedir.

C. Amortisman ve gider payı:

Yurt dışında yapılan iş ve hizmetlerle ilgili olarak ayrılan amortismanlarla birlikte, Türkiye'deki merkez genel masrafların - dan dışarıdaki işe verilen hisse payı gibi yurt dışındaki hesaplara kaydedilen giderlerin Türkiye ile ilgili kısmı o işten elde edilen ve döviz olarak yurda getirilmesi gereken kârı, muhasebe tekniği itibarıyla azaltıcı unsurları olmakla beraber, bunlardan Türkiye ile ilgili masraf unsurları herhangi bir döviz ödemesini gerektirmez; amortisman payları da, amortisman konusu olan makina, teçhizat ve demirbaş ya kararın 6 ncı maddesine istinaden dışardan alınmasına müsaade edilmiş olacaktır. Dışarıdan alınmasına müsaade edilmiş olması halinde bu makinanın bedeli dönem kârının veya harice transferine müsaade edilmiş bulunan nakdi sermayenin getirilmesinde göz önünde tutulacağından bu nev'i amortisman ve masraf payları ayrıca bir döviz sarfını gerektiren unsurlar değildirler.

Bu sebeple kararda bunların Türk parası karşılığını teşkil eden tutarlarının, hesaplara intikal ettirildikleri hesap dönemini takip eden üçüncü ayın sonuna kadar serbest döviz olarak yurda getirilmesi ve yetkili bir bankaya satılması mecburiyeti getirilmiştir.

Gerek nakdi sermaye ve kârla, gerekse amortisman ve gider payı ile ilgili dövizler yurda getirilip yetkili bir bankaya satılırken düzenlenecek döviz alım bordrosuna dövizin hangi iş ve belge ile ilgili olduğunun ve ne karşılığı olarak getirildiğinin yetkili müessesenin tasdikini de ihtiva edecek şekilde şerh edilmesi gerekecektir.

D. Süre uzatımı ve zarar mahsubu:

Zorunluluğu tevsik edilen ve Büroca zararlı görülen hallerde, getirilecek dövizlerle ilgili süreler büro tarafından uzatılabilir.

Faaliyetin zararlar sonuçlanması halinde, zararın ancak Büro tarafından kabul edilen kısmı geri getirilecek dövizden mahsup edilebilecektir. Bu hallerde zararın ne kadarının kabul edilebileceğini tespit için her türlü imkândan faydalanılarak derinleme bir inceleme yapılacağı tabiidir. Zarar halinde önceden transferine müsaade edilmiş olan dövizin dışında, zararı karşılamak maksadıyla herhangi bir döviz transferi bahis konusu değildir.

VII. TAKİP VE KONTROL :

Karar, getirdiği imkânlardan istifade etmek suretiyle yurt dışında iş alan ve yapan Türk müteşebbislerinin devamlı olarak takibi prensibini kabul etmiştir.

Bu maksatla 12 ncı maddede, Büro'dan belge alarak yurt dışında iş alan ve yapan Türk müteşebbislerinin işin bulunduğu yerde verdikleri gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri ve eklerinin birer örneği ile bu işle ilgili dövizin yurda getirilip yetkili bir bankaya satıldığını tevsik eden vesaiiki en geç beyannameleri verdikleri veya döviz satıldıkları ayı takip eden ayın sonuna kadar Büroya göndermeleri mecburiyeti vazedilmiştir.

Burada bahis konusu olan beyanname ve eklerinin, beyannamenin verildiği yabancı vergi daireleri ve mümassilleri tarafından verilen beyanname ve eklerine uygunluğunun tasdik ve bu tasdikı de vergi beyannamesinin verildiği makama ait olduğunun o memleket nezdindeki Türk Konsolosluğunca ayrıca tasdik edilmiş olması gerekir.

Bu işle ilgili dövizin yurda getirilip yetkili bir bankaya satıldığı ise yukarıda ilgili kıssımlarda değinilen, üzerinde getirilen dövizin hangi iş ve belge ile ilgili bulunduğunun ve ne karşılığı olarak getirildiğinin yetkili müessesenin tasdikini de ihtiva edecek şekilde şerh edilmiş döviz alım bordrolarının ibrazı ile tevsik olunur. Ancak bu döviz alım bordroları vergi iadesinden yararlanmak üzere Merkez Bankasına verilmiş ise, adı geçen Bankadan bu döviz alım bordrosunun muhteviyatını, bahis konusu şerhler de dahil olmak üzere, tam olarak karşılayacak şekilde ve bod-

ronun vergi iadesi yapılabilmesi için bankalarında alıkonulduğunu bildiren bir yazı müteşebbis tarafından temin edilerek, Kararda belirtilen süre içinde Büro'ya gönderilir.

Ayrıca müteşebb is belge ile ilgili işlerinin durumu hakkında Büro'ya altı ayda bir müfassal rapor ve altı aylık faaliyet sonuçlarını gösteren ara bilançosu gönderir. Bu rapor ve ara bilançosunun da, altıncı ayın sonundan itibaren en geç bir ay içinde gönderilmesi gerekir.

VIII. VERGİ İADESİ:

Kararın 9 uncu maddesinde sözü edilen kâr ve 10 uncu maddesinde bahsi geçen amortismanlar ve gider payları karşılığı olarak Türkiye'ye getirilen serbest dövize, bu dövizin yetkili bir bankaya satıldığını tevsik eden döviz alım bordrosuna istinaden yüzde 30 nispetinde vergi iadesi yapılacaktır.

Kararın 8 nci maddesinde sözü edilen malzeme bedelleri ile Karar kapsamına giren işlerde çalıştırılan işçilerin iâşesi için ihraç edilen gıda ve benzeri maddelerle ilgili olarak getirilen dövizlere 261 sayılı Kanuna istinaden çıkan ve çıkacak olan Bakanlar Kurulu Kararnamelerindeki hükümler dahilinde vergi iadesi yapılır. Karar kapsamına giren işlerle ilgili olarak ihraç edilen malzeme, gıda ve benzeri maddelere vergi iadesi yapılabilmesi için bu malzeme ve maddelerin ihraç sırasında yürürlükte bulunan kat'i veya geçici vergi iadesi listelerinde yer almış olması şarttır. Bu listelerde yer alan malzeme, gıda ve benzeri maddelerle ilgili vergi iadesi gümrük çıkış beyannamesi ve döviz alım bordrosuna istinaden yapılacaktır.

Kâr, amortisman ve gider payı olarak getirilen dövizlerde vergi iadesinin sadece döviz alım bordrosuna istinaden yapılacağı Kararda tasrih edilmiştir. Bu nevi dövizlerde gümrük çıkış beyannamesi bahis konusu olmayacağından iade için başkaca bir vesika aranmayacaktır.

Ancak, yukarıda da açıklandığı gibi, gerek kâr, amortisman ve gider karşılığı, ge-

rekse malzeme, gıda ve benzeri maddelerle ilgili olarak yurda getirilen dövizlerin yetkili bankaya satışlarında düzenlenecek döviz alım bordrosuna, satılan dövizin hangi iş ve belge ile ilgili olduğunu belirten bir beyanın, döviz alan yetkili müessesenin tasdikini de ihtiva edecek şekilde ilâve edilmesi gerekecektir. Karar kapsamına giren işle ilgili olarak ihraç edilecek malzeme, gıda ve benzeri maddelerin ihracı beyannamelerinde de ihracın hangi iş ve belge ile ilgili olduğunu yazmak ve imzalamak suretiyle beyan ve bu beyanın gümrük idaresince tasdik edilmiş olması lâzımdır.

IX. ELEMAN VE İŞÇİLERİN YURD DIŞINA ÇIKMASI:

Karar kapsamına giren işlerde, müteşebbislerce çalıştırılacak, belgede gösterilen mikardaki eleman ve işçilerin yurt dışına çıkmalarına ilgili mercilerce sıra beklemeksizin müsaade edilir.

X. RESİM VE HARÇ İSTİSNASI :

Yurt dışında iş alan ve yapan müteşebbislerin döviz tahsis, kredi ve teminat mektupları ile ilgili işlemleri, 488 sayılı Kanundaki Damga Vergisi (Resmî) ile başka kanunlarda yer alan diğer resim ve harçlardan, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununa göre alınmaktaki olan Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden istisna edilmiştir.

Bu istisnanın da uygulanabilmesi için işin gereğine göre Büro'dan bir belge alınmış olması şarttır.

XI. TEMİNAT MEKTUBU KOMİSYONUNDA SELEKTİF KREDİ FONUNDAN ÖDEME:

Yurt dışında iş alacak ve yapacak Türk müteşebbislerinin Millî Bankalardan teminat mektubu almaları gereken hallerde, bu mektup için, Banka Kredileri Tanzim Komitesi Kararlarına uygun olarak alınacak komisyonun yarısı ilgili bankaca müteşebbisten alınır, diğer yarısı teminat mektubunun yurt dışında kullanılacağına tevsik edilmesi ve işin gereğine göre ön belge şartıyla Merkez Bankası nezdindeki Selektif Kredi Fonundan karşılanır.

XII. MÜRACAT YERİ VE ŞEKLİ:

Kararda söz konusu edilen her türlü belge için Büro'ya müracaat edilir. Bu müracaatlarda ticaret ünvanı açık adresi bağlı olduğu oda ve sicil numarası iştigal nev'i belirtilir ve müteşebbis bir şirket ise şirketin kuruluş statüsü eklenir.

A. Ön belge:

Türk müteahhitlerinin yurt dışında iş alma ve yatırım yapma ehliyetini tevsik edici nitelikteki ön belge isteme müracaatlarında müteahhitlik karnesi ile son beş yıllık Gelir ve Kurumlar Vergisi Beyannamelerinin tasdikli birer sureti eklenir ve daha önce alınmış ve tamamlanmış olan taahhüt işleri hakkında detaylı bilgi verilir.

B. Hazırlık döviz tahsis belgesi:

Yurt dışında iş alacak Türk müteşebbislerinin Kararın şumulü içine giren iş ve hizmetlerle ilgili hazırlık faaliyetleri için gerekli hazırlık döviz tahsis müracaatlarında hazırlığı yapılmak istenen yurt dışında yapılacak işin mahiyeti hakkında geniş ve detaylı bilgi verildikten sonra işletmenin yıllık müscel kapasitesi, son üç yılın fiili kapasitesi, son üç yılın vergi dairesinden tasdikli bilançosu ve krâ - zarar tablosu, varsa son üç yıl da gerçekleştirilen ihracat rakamları (İhraç edilen mallar, ihracatın serbest döviz veya anlaşmalı memleketler itibarıyla dağılımı, banka referansı da gösterilmek suretiyle) bildirilir.

C. Nihai ve kat'i belge:

Bu belge dışarıda iş alma ve yatırım yapmayı sağlayıcı nihai bir belge mahiyetindedir. Her türlü inceleme ve hazırlıklarını tamamlamış ve iş alma yatırım yapmaya karar vermiş bulunan müteşebbisin bu belgeyi almak için yapacağı müracaatına bir teknik proje ile yapılabilirlik raporu eklenmesi gereklidir.

Teknik projede yatırım detaylı olarak ve değerlendirilmek suretiyle belirtilir. Yatırım için gerekli makina, teçhizat, demirbaş ve malzeme miktar ve değer itibarıyla ve hangilerinin yurt içinden hangilerinin yurt dışından

temin edilebileceği belirtilmek suretiyle gösterilir.

Yapılabilirlik raporunda yer alacak hususlar hakkında önceden Büro'dan bilgi alınmalıdır.

Her müracaatta, işin mahiyeti icabı daha ayrıntılı ek bilgiler istenebilir.

Müracaatın ve projenin sağlamlığı istenecek bilgilerin yatırımcı tarafından etraflıca incelenerek tutarlı değerlerin projeye konmasına bağlı olacaktır. İstenilen hususların hatasız ve tam olarak cevaplandırılabilmesi için gerekli çabanın gösterilmesi zaruri olacaktır.

Taahhüt işlerinde ihale şartnamesinin tasdikli tercümesinin de gönderilmesi icap edecektir.

YENİ KURULACAK İKTİSADİ DEVLET TEŞEKKÜLLERİNE DIŞ ÜLKELERDEKİ İŞÇİLERİMİZİN İSTİRAKİNİ TEMİN İÇİN ÇALIŞILIYOR.

Devletin yatırımlarına Almanyadaki işçilerin ortak olması için Sanayi Bakanlığının müsteşarı Ali Çimen başkanlığındaki beş kişilik heyet Münih, Stuttgart, Köln ve Essen'de işçi gruplarıyla toplantılar yapmıştır. Yüzden fazla işçi gruplarının katıldığı toplantılarda, hangi şirketlerin hisse senetlerinin işçilere ayrıldığı açıklanmış işçilere nasıl teminat sağlandığı belirtilmiş ve şirketler hakkında bilgi ihtiva eden broşürler dağıtılmıştır. Bakanlık müsteşarı Ali Çimen toplantılar hakkında «işçilerimiz büyük ilgi gösterdiler, 68 milyon liralık hisse senetlerinin kısa zamanda satılacağını tahmin ediyoruz» demiştir. Çimen sözlerine devamla «İşçiler» devletin de ortak olduğu şirketlere karşı daha fazla itimat göstermekte ve hisse senetlerini nereden temin edeceklerini, birden fazla senet alıp alamıyacaklarını sormaktadır. Toplantılar olumlu geçiyor. Temaslarımız bittikten sonra çalışma atışeleri işçilere şirketlerle ilgili devamlı bilgi vereceklerdir» demiştir.

Türk heyeti Hamburg, Hannover ve Berlin'de de işçilerle toplantılar yaptıktan sonra Almanya programını tamamlayacak ve Hollanda ile Belçikaya giderek oradaki işçilerle toplantılar düzenleyecektir.

T Ü R K İ Y E
AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU
ARASINDA
BİR ORTAKLIK YARATAN
ANLAŞMA VE EKLERİ

ÖN SÖZ

Türkiye, Avrupa Ekonomik Topluluğu ile bir ortaklık kurmak için müracaatını 31 Temmuz 1959 da yapmıştı.

AET Konseyi'nin bu müracaatı prensip olarak kabul etmesi üzerine, Hükümetimizle Topluluk Komisyonu arasında aşağıda gösterilen tarihlerde 9 müzakere cereyan etmiştir:

1. Müzakere	28 — 30 Eylül	1959
2. »	2 — 4 Aralık	1959
3. »	14 — 21 Ekim	1960
4. »	10 — 20 Nisan	1961
5. »	18 — 22 Haziran	1962
6. »	8 — 12 Ekim	1962
7. »	14 — 24 Ocak	1963
8. »	12 — 15 Mart	1963
9. »	16 Mayıs — 25 Haziran	1963

Tarafları temsil eden heyetler arasında hazırlanan Ortaklık Anlaşması metni 25 Haziran 1963 günü Brüksel'de parafe edilmiştir.

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık yaratan Anlaşma 12 Eylül 1963 günü Ankara'da imzalanmıştır.

Şu anda,

Türkiye anlaşmanın ruhuna uyarak beş yıllık hazırlık dönemini doldurmuş bulunmaktadır. Akitlerin müşterek kararıyle geçiş dönemine geçilirken ; günün aktuel konusu halinde tartışılan meselesini okuyucularımızın daha iyi takip edebilmelerine yardımcı olmak amacıyla hareket eden İKTİSAT DERGİ'miz Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında imzalanan ortaklık anlaşmasının tam metnini ekleriyle birlikte tetkiklerinize sunmaktadır.

B A Ş L A N G I Ç

Bir yandan
Türkiye Cumhurbaşkanı,

Öte yandan
Majeste Belçikalılar Kralı,
Federal Almanya Cumhurbaşkanı,
Fransa Cumhurbaşkanı,
İtalya Cumhurbaşkanı,
Altes Ruayal Lüksemburg Büyük Düşesi,
Majeste Hollanda Kraliçesi,
ve
Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyi,

Türk halkı ile Avrupa Ekonomik Topluluğu içinde bir araya gelmiş halklar arasında gittikçe daha sıkı bağlar kurmaya AZİMLİ OLARAK;

Türkiye ve Avrupa Ekonomik Topluluğundaki yaşama şartlarının, hızlandırılmış bir ekonomi ilerleyişi ve uyumlu bir alış veriş genişlemesi ile devamlı olarak iyileşmesini, böylece Türkiye ekonomisi ile Topluluk üyes Devletlerin ekonomileri arasındaki arayı azaltmayı sağlamağa KARARLI OLARAK;

Türk ekonomisinin kalkınmasının ortaya koyduğu özel sorunları ve belli bir sürede Türkiye'ye bir ekonomik yardım yapılması gerekliliğini GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURARAK;

Türk halkının yaşama seviyesini iyileştirme çabasına, Avrupa Ekonomik Topluluğunun getireceği desteğin, ilerde Türkiye'nin Topluluğa katılmasını kolaylaştıracağı KABUL EDEREK;

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın esindiği ülküyü birlikte izleyerek, barış ve hürriyet güvencesini pekleştirmeye AZMEDEREK;

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın 238 inci maddesi uyarınca Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında ortaklık yaratan bir anlaşma aktini KARARLAŞTIRMISLAR ve bunun için:

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI:

Dışişleri Bakanı B. Feridun Cemal E r k i n' i;

MAJESTE BELÇİKALILAR KRALI :

Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı M. Paul-Henri S p a a k' ı;

FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI :

Dışişleri Bakanı B. Maurice C o u v e d e M u r v i l l e' i;

İTALYA CUMHURBAŞKANI :

Hazine Bakanı B. Emilio C o l o m b o' y u;

ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜŞESİ :

Hükümet Başkanı Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı B. Eugène S c - h a u s' u;

MAJESTE HOLLANDA KRALİÇESİ :

Dışışleri Bakanı B. Joseph M. A. H. L u n s' u;

ve AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU KONSEYİ :

Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyi'nin şimdiki Başkanı, Hollanda Dışışleri Bakanı B. Joseph M. A. H. L u n s' u;

tam yetki ile atamışlardır. Adları geçenler, yetki belgelerinin karşılık-
lı olarak verilmesinden ve bunların usul ve şekil bakımından uygun-
luklarının anlaşılmamasından sonra, aşağıdaki hükümler üzerinde uyuş-
muşlardır:

KISIM I

İLKELE

Madde 1

Bu Anlaşma ile Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında
bir Ortaklık kurulmuştur.

Madde 2

1. Anlaşmanın amacı, Türkiye ekonomisinin hızlandırılmış kal-
kınmasını ve Türk halkının çalıştırılma seviyesinin ve yaşama şartla-
rının yükseltilmesini sağlama gereğini tümü ile göz önünde bulundu-
rarak, Taraflar arasındaki ticarî ve ekonomik ilişkileri aralıksız ve den-
geli olarak güçlendirmeyi teşvik etmektir.

2. Yukarıki fıkra da belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi için
3, 4 ve 5 inci maddelerde gösterilen şartlara ve usullere göre bir güm-
rük birliğinin gittikçe gelişen şekilde kurulması öngörülmüştür.

3. Ortaklığın :

- a) bir hazırlık dönemi,
- b) bir geçiş dönemi,
- c) bir son dönemi

vardır.

Madde 3

1. Hazırlık döneminde Türkiye, geçiş dönemi ve son dönem bo-
yunca kendisine düşecek yükümleri üstenebilmek için, Topluluğun yar-
dımı ile ekonomisini güçlendirir.

Bu hazırlık dönemine ve özellikle Topluluğun yardımına ilişkin
uygulama usulleri, Anlaşmaya ekli Geçici Protokol ile Malî Protokolde
belirtilmiştir.

Hazırlık döneminin süresi, Geçici Protokolde öngörülen usullere
uygun uzatma dışında, beş yıldır.

Geçiş dönemine, Geçici Protokolün 1 inci maddesinde öngörülen şartlara ve usullere uyularak geçilir.

Madde 4

1. Geçiş döneminde Âkit Taraflar, karşılıklı ve dengeli yükümler esası üzerinden:

- Türkiye ile Topluluk arasında bir gümrük birliğinin gittikçe gelişen şekilde yerleşmesini,
- Ortaklığın iyi işlemlerini sağlamak için Türkiye'nin ekonomik politikalarının Topluluğunkilere yaklaştırılmasını, bunun için de gerekli ortak eylemlerin geliştirilmesini

2. Bu dönemin süresi, birlikte öngörülebilecek istisnalar saklı kalmak üzere, on iki yılı geçemez. Bu istisnalar, gümrük birliğinin makul bir süre içinde kurulup tamamlanmasına engel olamaz.

Madde 5

Son dönem gümrük birliğine dayanır ve Âkit Tarafların ekonomi politikaları arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesini gerektirir.

Madde 6

Ortaklık rejiminin uygulanmasını ve gittikçe gelişmesini sağlamak için Âkit Taraflar, Anlaşma ile verilen görevlerin sınırları içinde eylemde bulunan bir Ortaklık Konseyinde toplanırlar.

Madde 7

Âkit Taraflar, bu Anlaşmadan doğan yükümlerine yerine getirmesini sağlayıcı her türlü genel ve özel tedbirleri alırlar.

Taraflar, Anlaşma hedeflerinin gerçekleştirilmesini tehlikeye düşürebilecek her türlü tedbirden sakınırlar.

KISIM II

GEÇİŞ DÖNEMİNİN UYGULANMAYA KONMASI

Madde 8

4 üncü maddede anılan amaçların gerçekleşmesi için Ortaklık Konseyi, geçiş döneminin başlamasından önce ve Geçici Protokolün 1 inci maddesinde öngörülen usule göre, Topluluğu kuran Andlaşmanın kavradığı ve göz önünde bulundurulması gereken alanlarda, özellikle bu Kısımda gözetilenlere mahsus hükümlerin uygulama şartlarını, usullerini, sıra ve sürelerini ve yararlı görülecek her türlü korunma kurallarını tesbit eder.

Madde 9

Âkit Taraflar, Anlaşma uygulanma alanında, 8 inci maddenin uygulanması ile ilgili olarak ortaya konabilecek özel hükümler saklı kalmak üzere, uyrukluk dolayısıyla uygulanan her türlü ayırımın, Topluluğu kuran Andlaşmanın 7 nci maddesinde anılan ilke uyarınca yasak olduğunu kabul ederler.

BÖLÜM 1 GÜMRÜK BİRLİĞİ

Madde 10

1. Anlaşmanın 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasında öngörülen gümrük birliği, mal alış verişlerinin tümünü kapsar.

2. Gümrük birliği :

— Topluluk üyesi Devletlerle Türkiye arasında, ithalâta olduğu gibi ihracatta gümrük vergileri ve eşit etkili resimlerin ve miktar kısıtlamalarının, millî üretime, Anlaşmanın hedeflerine aykırı bir koruma sağlamayı gözeten eşit etkili başka her türlü tedbirin yasaklanmasını;

— Türkiye'nin üçüncü memleketlerle ilişkilerinde, Topluluğun Ortak Gümrük Tarifesinin kabulünü ve Toplulukça dış ticaret konusunda uygulanan sair mevzuata yaklaşmayı

kapsar.

BÖLÜM 2 TARIM

Madde 11

1. Ortaklık rejimi, Topluluğun ortak tarım politikasını göz önünde bulunduran özel usullere göre, tarımı ve tarım ürünleri alış verişini de kapsar.

2. Tarım ürününden, Topluluğu kuran Andlaşmanın II nci Ekinin konusu olan ve sözü edilen Anlaşmanın 38 inci maddesinin 3 üncü fıkrası hükümlerinin uygulanması ile halen tamamlanmış bulunan listede sayılı ürünler anlaşılır.

BÖLÜM 3 EKONOMİK NİTELİKTEKİ SAİR HÜKÜMLER

Madde 12

Âkit Taraflar, aralarında serbest işçi akımını kademeli olarak gerçekleştirmek için, Topluluğu kuran Andlaşmanın 48, 49 ve 50 nci maddelerinden esinmekte uyuşmuşlardır.

Madde 13

Âkit Taraflar, yerleşme serbestliği kısıtlamalarını aralarında kaldırmak için, Topluluğu kuran Andlaşmanın 52 ilâ 56 ncı (dahil) maddeleri ile 58 inci maddesinden esinmekte uyuşmuşlardır.

Madde 14

Âkit Taraflar, hizmet edimi serbestliği kısıtlamalarını aralarında kaldırmak için, Topluluğu kuran Andlaşmanın 55, 56 ve 58 ilâ 65 inci (dahil) maddelerinden esinmekte uyuşmuşlardır.

Madde 15

Topluluğu kuran Andlaşmanın ulaştırma ile ilgili hükümlerinin ve bunların uygulanması dolayısıyla girilmiş olan tasarrufların Türkiye'ye teşmili şartları ve usulleri, Türkiye'nin coğrafya durumu gözönünde bulundurularak düzenlenir.

Madde 16

Âkit Taraflar, Topluluğu kuran Andlaşmanın üçüncü büyük Bölümünün I inci Kısımında yer alan rekabet, vergileme ve mevzuatın yaklaştırılması ile ilgili hükümlerde anılan ilkelerin, ortaklık ilişkilerinde uygulanması gerektiğini kabul ederler.

Madde 17

Anlaşmaya taraf olan her Devlet, ekonomisine, fiat seviyesi kararlılığı içinde devamlı ve dengeli bir genişleme sağlarken, genel ödeme bilânçosuna denge sağlamak ve parasına olan güveni devam ettirmek için gerekli ekonomi politikasını uygular.

Taraf Devlet, bu hedeflere ulaşmak için konjonktür politikası ve özellikle malî politika ve para politikası uygular.

Madde 18

Anlaşmaya taraf olan her Devlet, kambiyo kurları konusunda Ortaklık amaçlarının gerçekleştirilmesini sağlamaya elverişli bir politika uygular.

3. Bir ödünç, Türk Devletinden gayrı bir teşebbüs veya topluluğa verildiği zaman, Türk Devletinin garantisine bağlanır.

Madde 19

Türkiye ve Topluluk üyesi Devletler, Anlaşmanın uygulanmasında mal, hizmet, sermaye ve kişi akımının aralarında serbestleştirildiği ölçüde mal, hizmet ve sermaye alışverişlerine ilişkin ödeme veya transferlerle ücret ve sermaye transferlerinin, alacaklının veya faydalananların ikamet ettikleri memleket parasile yapılmasına müsaade ederler.

Madde 20

Âkit Taraflar, Anlaşma amaçlarının gerçekleştirilmesine yarayan Türkiye ile Topluluk üyesi Devletler arasındaki sermaye hareketlerini kolaylaştırmak için aralarında danışırlar.

Âkit Taraflar, Topluluk memleketlerinden gelen ve Türk ekonomisinin kalkınmasına yardımı olabilecek sermayelerin Türkiye'de yatırımını teşvik eden her çeşit aracı araştırmaya çabalar.

Her üye Devlet ülkesinde ikamet edenler, Türkiye'nin başka bir üye Devlete veya üçüncü bir memlekete tanıdığı bütün kolaylıklardan, özellikle yabancı sermaye eylemi ile ilgili kambiyo ve vergi konularındaki kolaylıklardan yararlanırlar.

Madde 21

Âkit Taraflar, üçüncü memleketlerin ileride Topluluğa katılmaları veya ortak olmaları halleri de dahil olmak üzere, üçüncü memleketler karşısındaki ticaret politikalarının koordinasyonunu ve bu alandaki karşılıklı çıkarlarının korunmasını sağlamağa elverişli bir danışma usulünü hazırlama konusunda uyuşmuşlardır.

KISIM III GENEL VE SON HÜKÜMLER

Madde 22

1. Anlaşma ile belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi için, Anlaşmanın öngördüğü hallerde Ortaklık Konseyinin karar yetkisi vardır. İki taraftan her biri, verilmiş kararların yerine getirilmesinin gerektirdiği tedbirleri almakla yükümlüdür. Ortaklık Konseyi yararlı tavsiyelerde de bulunabilir.

2. Ortaklık Konseyi, Anlaşmanın hedeflerini göz önünde tutarak, ortaklık rejim sonuçlarını belli aralıklarla inceler. Bununla beraber, hazırlık dönemi boyunca bu incelemeler bir görüş teatisi sınırları içinde kalır.

3. Geçiş döneminin başlaması ile, ortaklık rejiminin gerçekleşmesi yolunda, Anlaşma amaçlarından birine ulaşmak için, Âkit Tarafların bir ortak davranışı gerekli görüldüğü takdirde, Anlaşma bunun için gerekli davranış yetkisini öngörmese bile, Ortaklık Konseyi uygun kararları alır.

Madde 23

Ortaklık Konseyini, bir yandan Türkiye Hükûmetinden üyeler, öte

yandan, Topluluk üyesi Devletler Hükûmetlerinden, Konseyinden ve Komisyonundan üyeler meydana getirir.

Ortaklık Konseyi üyeleri, içtüzüğün öngördüğü şartlarla kendilerini temsil ettirebilirler.

Ortaklık Konseyi, kararlarını oy birliği ile alır.

Madde 24

Ortaklık Konseyi başkanlığı, altışar aylık süreler için Türkiye ile Topluluk temsilcilerinden biri tarafından, sıra ile yapılır. İlk başkanlık süresi Ortaklık Konseyi kararla kısaltılabilir.

Ortaklık Konseyi içtüzüğünü yapar.

Ortaklık Konseyi, görevlerinde kendisine yardım edebilecek her komiteyi ve özellikle Anlaşmanın iyi yürütülmesi için gerekli işbirliği devamlılığını sağlayacak bir komite kurmağa karar verebilir.

Ortaklık Konseyi bu komitelerin görev ve yetkilerini belirtir.

Madde 25

1. Her Âkit Taraf, Anlaşmanın uygulama ve yorumu ile ilgili ve Türkiye'yi veya Topluluğu, Topluluk üyesi bir Devleti ilgilendiren her anlaşmazlığı Ortaklık Konseyine getirebilir.

2. Ortaklık Konseyi Anlaşmazlığı karar yolu ile çözebilir; keza, anlaşmazlığı Avrupa Toplulukları Adalet Divanına veya mevcut her hangi bir başka yargı merciine götürmeyi kararlaştırabilir.

3. Taraflardan her biri, kararın veya hükmün yerine getirilmesinin gerektirdiği tedbirleri almakla yükümlüdür.

4. Anlaşmazlık, işbu maddenin 2 nci fıkrasına göre çözülememiş ise, Âkit Tarafların geçiş dönemi ve son dönemde başvurabilecekleri tahkim ve sair yargı usulü yollarını, Anlaşmanın 8 inci maddesi uyarınca Ortaklık Konseyi düzenler.

Madde 26

Anlaşmanın hükümleri, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun yetki alanına giren maddelere uygulanmaz.

Madde 27

Ortaklık Konseyi, bir yandan, Avrupa Parlâmanter Asamblesi, Topluluğun Ekonomik ve Sosyal Komitesi ve öteki organları ile, öte yandan, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Türkiye'nin yukarıkileri karşılayan organları arasında işbirliğini ve temasları kolaylaştırmak için her türlü yararlı tedbiri alır.

Bununla beraber, hazırlık dönemi süresince, bu temaslar, yalnız Avrupa Parlâmanter Asamblesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi arasındaki ilişkilerle sınırlanır.

Madde 28

Anlaşmanın işleyişi, Topluluğu kuran Andlaşmadan doğan yükümlerin tümünün Türkiye'ce üstenebileceğini gösterdiğinde, Âkit Taraflar, Türkiye'nin Topluluğa katılması olanağını incelerler.

Madde 29

1. Anlaşma bir yandan Türkiye Cumhuriyeti ülkesinde, öte yandan Belçika Krallığı, Federal Almanya Cumhuriyeti, Fransa Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı ve Hollanda Krallığının ülkelerinde uygulanır.

2. Gene Anlaşma, Topluluğu kuran Andlaşmanın 227 nci maddesinin 2 nci fıkrasının 1 inci bendinde gözetilenleri karşılayan alanlar bakımından, Fransız denizaşırı ilerine de uygulanır.

Anlaşmanın başka alanlarla ilgili hükümlerinin, sözü geçen illerde uygulanma şartları, Âkit Taraflar arasında ileride varılacak anlaşma ile belirtilir.

Madde 30

Âkit Taraflarca Anlaşmaya eklenmesi uygun bulunan Protokoller, Anlaşmanın ayrılmaz parçalarıdır.

Madde 31

Anlaşma, imza eden Devletlerin kendi anayasa usullerine uyularak onaylanır; Topluluk yönünden Konseyce, Topluluğu kuran Andlaşma hükümleri uyarınca bir karar alınması ve bunun Âkit Taraflara tebliği ile, geçerli olarak akdedilmiş olur.

Yukarıki fıkrada anılan akdin tasdik ve tebliğ belgeleri Brükselde karşılıklı olarak verilir.

Madde 32

Anlaşma, 31 inci maddede sözü geçen tasdik belgelerinin karşılıklı olarak verilmesi tarihini kovalayan ikinci ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 33

Anlaşma, her metin eşitlikle geçerli olmak üzere, Türk, Alman, Fransız, İtalyan ve Hollanda dilleri ile ikişer nüsha olarak yazılmıştır.

PROTOKOL No. 1
GEÇİCİ PROTOKOL

ÂKİT TARAFLAR,

TÜRK ekonomisi için, özellikle hazırlık döneminde, tütün, kuru üzüm, kuru incir ve fındık ihracatının önemine İNANARAK;

Ortaklık Anlaşmasının 3 üncü maddesinde öngörülen Geçici Protokolü tesbit etmek İSTEĞİLE,

aşağıdaki hükümler üzerinde UYUŞMUŞLARDIR:

Madde 1

1. Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden dört yıl sonra, Ortaklık Konseyi, Türkiye'nin ekonomik durumunu göz önünde bulundurarak, Anlaşmanın 4 üncü maddesinde gözetilen geçiş döneminin gerçekleşme şartları, usulleri, sıra ve süreleri ile ilgili hükümlerini bir Katma Protokol ile tesbit edip edemeyeceğini inceler.

Katma Protokol Âkit Taraflarca imzalanacak ve her birinde uyulması gereken anayasa usullerinin tamamlanmasından sonra yürürlüğe girecektir.

2. Beşinci yılın sonunda Katma Prootkol tesbit edilememiş ise, Ortaklık Konseyince kararlaştırılacak ve 3 yılı geçmiyecek bir süreden sonra 1 inci fıkrada öngörülen usule yeniden başvurulur.

3. Bu Protokol hükümleri, Katma Protokol yürürlüğe girinceye, ve en geç onuncu yılın sonuna değin uygulanır.

Bununla beraber, Katma Protokol tesbit edilmiş, fakat onuncu yıl sonunda yürürlüğe girmemiş ise, Geçici Protokol en çok bir yıllık süre için uzatılır.

Katma Protokol dokuzuncu yılın sonunda tesbit edilemediği takdirde, Ortaklık Konseyi, hazırlık döneminin onuncu yılının bitiminden sonra uygulanacak rejimi kararlaştırır.

Madde 2

İşbu Protokolün yürürlüğe girişi ile birlikte Topluluk üyesi Devletler, Türkiye kaynaklı ve Türkiye çıkışlı ithalâtları için aşağıdaki yıllık tarife kontenjanlarını açarlar:

- a) 24.01 - Ham ve mamûl olmayan tütün; tütün döküntüleri
Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği	1.250 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	6.600 ton
Fransa	2.550 ton
İtalya	1.500 ton
Hollanda	600 ton

Bu tarife kontenjanlarının sınırı içinde her üye Devlet, Toplulukça 9 Temmuz 1961 de imzalanan Ortaklık Anlaşması çerçevesinde aynı ürünler ithalâtına uyguladığına eşit bir gümrük vergisi uygular.

- b) 08.84 - Yalnız kuru üzüm (içinde 15 kg veya daha az mal bulunan ambalajlarla)
Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği	3.250 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	9.750 ton
Fransa	2.800 ton
İtalya	7.700 ton
Hollanda	6.500 ton

Bu tarife kontenjanlarının sınırı içinde her üye Devlet, Toplulukça 9 Temmuz 1961 de imzalanan Ortaklık Anlaşması çerçevesinde aynı ürünler ithalâtına uyguladığına eşit bir gümrük vergisi uygular.

- c) 08.03 - Yalnız kuru incir (içinde 15 kg veya daha az mal bulunan ambalajlarla)
Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği	840 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	5.000 ton
Fransa	7.000 ton
Hollanda	160 ton

Bu tarife kontenjanları çerçevesinde Topluluk üyesi her Devlet, millî gümrük vergilerinin kuru incir için Ortak Gümrük Tarifesinde son yaklaşma anına kadar, Topluluğu kuran Andlaşmanın 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrası anlamındaki esas vergiden, Topluluk üyesi Devletlerin kendi aralarında yaptıkları indirimlerin yarısının düşülmesi ile elde edilen eşit bir gümrük vergisi uygular.

Geçici Protokolün hükümleri, Topluluk üyesi Devletler millî gümrük vergilerinin kuru incir için Ortak Gümrük Tarifesine son yaklaş-

ma anında elan yürürlükte bulunuyorsa, Topluluk, 3 üncü madde hükümlerini göz önünde bulundurarak, yukarıki bend gereğince Türkiye'ye sağlananlara eşit ticarî faydaların saklı tutulması için gerekli tarife tedbirlerini alır.

- d) 08.05 - Dış ve iç kabukları çıkarılmış olanlar da dahil olmak üzere yaş veya kuru sert kabuklu meyvalar: yalnız fındık
Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği	540 ton
Federal Almanya Cumhuriyeti	14.500 ton
Fransa	1.250 ton
Hollanda	710 ton

Bu tarife kontenjanları çerçevesinde Topluluk üyesi her Devlet % 2,5 ad valorem bir gümrük vergisi uygular.

Bunun dışında, Topluluk üyesi Devletler, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte bu ürün için, Topluluk için gümrük vergilerinin tamamen kaldırılmasını ve Ortak Gümrük Tarifesinin tüm olarak uygulanmasını gerçekleştirirler.

Madde 3

2 nci maddede gösterilen ürünler için, Topluluk üyesi Devletler millî gümrük vergilerinin Ortak Gümrük Tarifesine son yaklaşmasından itibaren, Topluluk her yıl, Türkiye yararına o tarihte açılmış millî tarife kontenjanlarının tutarına eşit hacimde tarife kontenjanları açar. Bu usul Ortaklık Konseyince ertesi takvim yılı için, 4 üncü madde gereğince alınan kararlara zarar vermeksizin uygulanır.

Bununla beraber, fındık bakımından bu usul, ancak Topluluk üyesi Devletlerin millî gümrük vergilerinin öteki üç ürünün tümü ile Ortak Gümrük Tarifesine uyumu anında uygulanır.

Madde 4

Anlaşmanın yürürlüğe girişini kovalayan ikinci yıldan başlayarak, Ortaklık Konseyi 2 ve 3 üncü maddelerde gösterilen tarife kontenjanlarının hacmini arttırmayı kararlaştırabilir. Ortaklık Konseyinin aksine kararı olmadıkça, bu artırmalar iktisap edilmiş olur. Her artırma, ancak ertesi takvim yılından başlayarak uygulanır.

Madde 5

Anlaşmanın yürürlüğe girişi, takvim yılı başına rastlamaz ise, Topluluk üyesi Devletler, Anlaşmanın yürürlüğe girişinden ertesi takvim yılının başına kadarki süre için, bu sürenin beher ayı hesabına,

2 nci maddede anılan miktarların onikide birini karşılayan hacımda tarife kontenjanları açarlar.

Bununla beraber, Ortaklık Konseyi, Anlaşma yürürlüğe girer girmez, sözü geçen ürünler ihracatının mevsimlik niteliğini göz önünde tutarak, yukarıki bendin uygulanması ile elde edilen tarife kontenjanları hacımlarının artırılmasını kararlaştırabilir.

Madde 6

Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren üçüncü yılın bitiminde Ortaklık Konseyi, 2 nci maddede gösterilenlerde başka ürünlerin Topluluk pazarında sürümünü teşvike elverişli tedbirleri kararlaştırabilir.

Madde 7

Tütün, fındık veya kuru incir için ortak tarım politikasının uygulanmaya konması ile birlikte, Topluluk, işbu Protokol gereğince Türkiye'ye sağlananlara eşit ihracat imkânlarını saklı tutmak üzere, bu ortak tarım politikası için öngörülen rejimi gözönünde bulundurarak, gerekebilecek tedbirleri alır.

Madde 8

İşbu Protokolün 2 nci maddesinde gösterilen ürünler için Toplulukça tarife kontenjanları açılması halinde, bu tarife kontenjanları çerçevesinde uygulanacak gümrük vergileri seviyesi bakımından, Türkiye'ye, Anlaşmaya taraf olmayan bir memleketten daha az elverişli bir işlem yapılamaz.

Madde 9

Türkiye, Topluluk üyesi Devletlerden birine veya bir kaçına tanıdığı en elverişli işlemi üye Devletlerin hepsine teşmile gayret eder.

Madde 10

Her Âkit Taraf, hazırlık dönemi ile birlikte, yerleşme hakkı, hizmet edimi, ulaştırma ve rekabetle ilgili her çeşit güçlükleri Ortaklık Konseyine getirebilir. Ortaklık Konseyi gerekirse, bu güçleri gidermek için, Âkit Taraflara her türlü yararlı tavsiyelerde bulunabilir.

Madde 11

İşbu Protokol Anlaşmaya eklenmiştir.

PROTOKOL No. 2
MALÎ PROTOKOL

ÂKİT TARAFLAR,

Ortaklık Anlaşması amaçlarının izlenmesini kolaylaştırmak için Türk ekonomisinin hızlandırılmış bir şekilde kalkınmasına faydalı olmak KAYGISIYLA,

aşağıdaki hükümler üzerinde UYUŞMUŞLARDIR:

Madde 1

Türk ekonomisinin verimliliğini artırmaya yardımcı, Anlaşmanın amaçlarının gerçekleştirilmesine faydalı olan ve Türk kalkınma plânı çerçevesinde yer alan yatırım projeleri için finansman istemleri, Türk Devleti ile Türk teşebbüsleri tarafından, Avrupa Yatırımlar Bankasına sunulabilir. Banka, bunların tâbi tutulacağı işlemde müracaat sahiplerine bilgi verir.

Madde 2

Olumlu bir sonuca bağlanan istemler ödünçler vasıtasile finanse edilir. Bu ödünçlerin tutarı 175 milyon hesap birimine erişebilir ve Anlaşmanın yürürlüğe girişini kovalayan beş yıl içinde bağlanabilir.

Madde 3

Finansman istemleri, Türk teşebbüslerinden geldiği zaman, ancak Türk Hükümetinin oluru ile olumlu sonuca bağlanabilir.

Madde 4

1. Ödünçler, finansmanına ayrıldıkları projelerin ekonomik özelliklerine göre verilir.

2. Özellikle kârlılığı uzun vâdeli veya yayılı yatırımlara ilişkin ödünçler, indirilmiş faiz haddi, uzatılmış ödeme süresi, ödemesiz dönem gibi özel şartlar ve gereği halinde, bu ödünçlerin Türkiye tarafından ödenmesini kolaylaştırabilecek başka özel ödeme şartları ile donatılabilir.

Madde 5

1. Banka, bu ödünçlerin verilmesini, ihale veya teklif almalar düzenlenmesine bağlayabilir. Bu ihale veya teklif almalara katılma, Türkiye ve Topluluk üyesi Devletler uyruklu her gerçek veya tüzel kişiye eşit rekabet şartları ile açıktır.

2. Ödünçler, kabul edilen yatırım projelerinin gerçekleşmesi için gerekli ithalat giderleri kadar iç giderlerin karşılanmasında da kullanılabilir.

3. Banka, fonların en rasyonel şekilde ve Anlaşma hedeflerine uygun olarak kullanılmasını gözetir.

Madde 6

Türkiye, bu ödünçlerden faydalanan borçluların, ödünçlerin ana para ve faizlerinin ödenmesinin gerektirdiği dövizleri edinmelerine imkân vermekle yükümlüdür.

Madde 7

Bazı projelerin gerçekleştirilmesi için bu Protokol çerçevesinde yapılacak yardım, özellikle üçüncü Devletler, milletlerarası malî kuruluşlar veya Türkiye ya da Topluluk üyesi Devletler kalkınma ve kredi müesseseleri ve resmî makamlarının dahil olacakları finansmanlara katılma şeklinde olabilir.

Madde 8

Anlaşmada ve Protokolde gösterilen şartlarla Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına getirilen yardım, Türk Devletinininkini tamamlayıcı bir çaba teşkil eder.

Madde 9

İşbu Protokol Anlaşmaya eklenmiştir.

SON SENET

Bir yandan,
Türkiye Cumhurbaşkanı,
Öte yandan,
Majeste Belçikalılar Kralının,
Federal Alman Cumhurbaşkanı,
Fransa Cumhurbaşkanı,
İtalya Cumhurbaşkanı,
Altes Ruayal Lüksemburg Büyük düşesinin,
Majeste Hollanda Kraliçesinin
ve Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyinin

Türkiye ile Avrupa Ekonomik topluluğu arasında bir Ortaklık yaratan anlaşmanın imzası için

Ankara'da bin dokuz yüz altmış üç yılının on iki Eylül gününde toplanan tam yetkili temsilcileri aşağıdaki metinleri tesbit etmişlerdir :

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık yaratan Anlaşma ile aşağıda sayılan Protokolleri:

1 numaralı Protokol : Geçici Protokol,

2 numaralı Protokol : Malî Protokol.

Tam yetkili temsilciler bundan başka

— aşağıda sayılan ve işbu Senede ekli :

1. Geçici Protokolün 2 nci maddesi ile ilgili olarak kuru üzümle ilişkin niyet bildirisini;
2. Malî Protokolün 2 nci maddesinde sözü geçen hesap biriminin değerine ilişkin yorum bildirisini;
3. Ortaklık Anlaşmasında geçen «Âkit Taraflar» deyiminin yorumu ile ilgili bildiriyi

kabul etmişler;

— ve Federal Almanya Cumhuriyeti Hükûmetinin aşağıda sayılan ve işbu Senede ekli bulunan bildirilerini not etmişlerdir:

1. Alman uyruklarının tanımı ile ilgili bildiri;
2. Anlaşmanın Berline uygulanmasına ilişkin bildiri.

Tam yetkili temsilciler işbu Senede ekli bildirilerin icabında Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık yaratan Anlaşma ile aynı şartlarda geçerliklerinin sağlanması için gerekli usullere tâbi tutulacağı hususunda uyuşmuşlardır.

Bunun belgesi olarak, aşağıda adları yazılı tam yetkili temsilciler işbu Son Senedin altına imzalarını atmışlardır.

Ankara'da bir dokuz yüz altmış üç yılı Eylül'ünün on ikinci gününde yapılmıştır.

Türkiye Cumhurbaşkanı adına :

FERİDUN CEMAL ERKİN

Majeste Belçikalılar Kralı adına :

PAUL - HENRI SPAAK

Federal Almanya Cumhurbaşkanı adına :

GERHARD SCHROEDER

Fransa Cumhurbaşkanı adına :

MAURICE COUVE DE MURVILLE

İtalya Cumhurbaşkanı adına :
EMILIO COLOMBO

Altes Ruayal Lüksemburg Büyük Düşesi adına
EUGÈNE SCHAUS

Majeste Hollanda Kraliçesi adına :
JOSEPH M.A.H. LUNS

Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyi adına :
JOSEPH M.A.H. LUNS

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmaca gereken usullerin yerine getirildiğinin, özellikle Avrupa Parlâman-ter Asamblesiyle danışıldığının öteki Âkit Tarafa bildirilmesinden sonra ancak Topluluğu kesin olarak bağlayacağı ihtiyat kaydı ile

GEÇİCİ PROTOKOL'ÜN 2 NCİ MADDESİ İLE
İLGİLİ OLARAK KURU ÜZÜME İLİŞKİN
NİYET BİLDİRİSİ

Topluluk, kuru üzüm için ortak bir pazar örgütü kurmayı tasarlamadığını bildirir.

MALÎ PROTOKOL'ÜN 2 NCİ MADDESİNDE SÖZÜ GEÇEN HESAP BİRİMÜNÜN DEĞERİNE İLİŞKİN YORUM BİLDİRİSİ

Âkit Taraflar aşağıdaki hususları bildirirler :

1. Malî Protokolün 2 nci maddesinde öngörülen tutarın açıklanmasında kullanılan hesap biriminin değeri 0,88867088 gram saf altındır.

2. 1 inci fıkrada tanımlanan hesap birimi bakımından Topluluk üyesi bir Devletin para paritesi, bu hesap biriminin içindeki saf altının ağırlığı ile Milletlerarası Para Fonuna bu para için bildirilmiş olan pariteye tekabül eden saf altın ağırlığı arasındaki orandır. Bildirilmiş bir paritesi yoksa veya carî işlemlerde Para Fonunun müsaade ettiği sınırın dışında pariteden uzaklaşan kur uygulaması varsa, paranın paritesine tekabül eden altın ağırlığı; dolaylı veya dolaysız olarak tanımlanmış ve altına çevrilebilen bir paranın Fona bildirilmiş paritesi esası ile, hesap gününde üye Devlette carî ödemeler için sözü edilen altına çevrilebilir paraya uygulanmakta olan kambiyo rayicine göre hesaplanır.

3. Yukarıdaki 1 inci fıkrada belli edilen hesap birimi Malî Protokolün uygulama süresince değişmeyecektir. Bununla beraber, uygulama süresinin bitiminden önce Milletlerarası Para Fonunca, Statülerinin 7 nci Kısımının 4 üncü maddesi gereğince bütün paraların seyyanen altına olan paritelerinin aynı oranda değişmesi kararlaştırılırsa, hesap biriminin saf altın ağırlığı bu ayarlamının ters fonksiyonuna göre değiştirilecektir.

Topluluk üyesi Devletlerden birinin veya bir kaçının, Milletlerarası Para Fonunun yukarıki bendde öngörülen kararını uygulamaması halinde, hesap biriminin saf altın ağırlığı, Milletlerarası Para Fo-

nunca kararlaştırılmış ayarlamamın ters fonksiyonuna göre değiştirilecektir. Ancak, Avrupa Ekonomik Topluluğu Konseyin böylece ortaya çıkan durumu inceleyecek ve Komisyonun önermesi üzerine ve Para Komitesinin görüşü alınarak gerekli tedbirleri mevsuf ęunlukla kararlaştıracaktır.

beciya

ORTAKLIK ANLAŞMASINDA GEÇEN «ÂKİT TARAFLAR» DEYİMİNİN YORUMU İLE İLGİLİ BİLDİRİ

Âkit Taraflar, Ortaklık Anlaşmasının, metinde geçen «Âkit Taraflar» deyimine, bir yandan Türkiye Cumhuriyeti, öte yandan, Topluluk ile üye Devletler, veya sâdece, ya üye Devletler ya da Topluluk anlamı verilmek suretiyle, yorulanması hususunda anlaşmışlardır. Bu deyim her defasında verilecek anlam, Anlaşmanın bunları karşılayan hükümlerinden çıkarılacaktır. Bazı hallerde «Âkit Taraflar» deyimini, Topluluğu kuran Andlaşmanın geçiş dönemi süresince üye Devletler, bu döneminin bitiminden sonra Topluluk anlamına gelebilecektir.

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİNİN
BİLDİRİLERİ

1. ALMAN UYRUKLARININ TANIMI İLE İLGİLİ BİLDİRİ :

Federal Almanya Cumhuriyeti Temel Kanunu anlamında bütün Almanlar Federal Almanya Cumhuriyeti uyrukluğunda sayılır.

2. ANLAŞMANIN BERLİN'E UYGULANMASINA İLİŞKİN BİLDİRİ :

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümetince üç aylık bir süre içinde Âkit Taraflara aksine bir bildiride bulunulmadıkça, Ortaklık Anlaşması Berlin Eyaletine de uygulanır.

beciya

**TÜRKİYE'DEKİ İŞ GÜCÜNE İLİŞKİN SORULAR
HAKKINDA İKİ HEY'ET BAŞKANI ARASINDA
KARŞILIKLI OLARAK VERİLEN MEKTUPLAR**

Ankara, 12 Eylül 1963

Bay Başkan,

Bu müzakereler sırasında belirttiğiniz isteğe uymak üzere, Ortaklık Anlaşmasının 4 ve 12 inci maddeleri hükümleri göz önünde bulundurularak, Ortaklık Konseyinin, Türkiye'deki iş gücüne ilişkin sorunları, hazırlık döneminden itibaren inceleyebilmesini Topluluğun kabul eylediğini size bildirmekle şeref duyarım.

Bu mektubun alındığını lütfen bildirilmesini rica ederim.

En üstün saygılarımın kabulünü dilerim Bay Başkan.

Günter SEELIGER
Avrupa Ekonomik Topluluğu
Hey'eti Başkanı

B. Hasan Esat IŞIK
Büyük Elçi
Türk Heyeti Başkanı

Ankara, 12 Eylül 1963

Bay Başkan,

12 Eylül 1963 günlü mektubunuzla, bana aşağıdaki hususu bildirmek lûtfunda bulunmuştunuz:

«Bay Başkan,

Bu müzakereler sırasında belirttiğiniz isteğe uymak üzere, Ortaklık Anlaşmasının 4 ve 12 inci maddeleri hükümleri göz önünde bulundurularak, Ortaklık Konseyinin, Türkiye'deki iş gücüne ilişkin sorunları, hazırlık döneminden itibaren inceleyebilmesini Topluluğun kabul eylediğini size bildirmekle şeref duyarım.

Bu mektubun alındığını lûtfen bildirilmesini rica ederim.»

Bu mektubun alındığını bildirmekle şeref duyarım.

En üstün saygılarımın kabulünü dilerim Bay Başkan.

B. Hasan Esat IŞIK
Büyük Elçi
Türk Heyeti Başkanı

Günter SEELIGER
Avrupa Ekonomik Topluluğu
Hey'eti Başkanı

Doğu Kalkınmasında Yerli Müteşebbislerin Roller ve Ekonomik Mobileteye Yardımları

Z. F. FINDIKOĞLU

«Erzurum Kongresinin 50. senesi» münasebetile neşretmek üzere bulunduğum bir eserde Doğu Kalkınması üzerinde dururken yerli sermaye ile yerli teşebbüs erbabının Doğu'dan «fırar»ı devam ettikçe Doğu'nun kendiliğinden ve tabii, uzvî olarak gelişmesinin imkânsızlığı üzerinde durmuştur.

Bu defa yaptığım bir Erzurum seyahati esnasında Doğu'nun tarihî ve kültürel merkezinde bu «Fırar»ı tezkîp eden bir misal ile karışlaştım. Erzurum Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi aziz dostum Dr. Zeki Başar'la yaptığımız bir cevelan esnasında, varlığını eskiden de bildiğim bir teşebbüs gücünün yalnızca bir zanaat işi olmadığını, iktisatçıların Endüstri, Sanayi saydıkları tipten bir teşebbüs olduğunu gördüm. Bence 1919'un 8500 nüfuslu Erzurum'unda şahlanan siyasî kalkınmanın organizasyonu olan ve Türkiye'yi yaratan mukaddes isyan davranışını, 50. yıldönümüne yeni ümitlerin demetini ekliyen bir iktisadî faaliyet numunesi İkinci 50 yıla ayak basarken bu numunenin tek kalmamasını temenni edelim.

(1) Bu müesseseler, andanmıyorsam Devlet Sektörü eseri olan Şeker, Yem, Endüstrileri ile Kombine'den sonra Erzurum'un dördüncü endüstriyel kuruluşudur. Önümüzdeki 1970 yılı başında işletmeye açılacak olan Erzurum Çimento fabrikasını da buna ilâve edebiliriz.

23.7.1969'u takip eden bir gün Palandöken eteklerindeki «Kömürlük» Mevkiinde kurulu «Pasinler Tuğla ve Kiremit Fabrikası»nı dolaşırken zikri geçen «Fırar»ın artık tarihe karışması lüzumuna ve imkânına kani oldum. Bunun için bu gibi imkânları hazırlayan atıl-gan, cesur ve imanlı müteşebbislerin, ellerindeki servet ve sermayeyi, ticarî spekülasyonlara yöneltmesi gerekmektedir. İşte böyle bir yöneltmeyi, bir büyük hadisenin 50. senesinde yakından görmek, gerçekten sevindirici oldu. Yaratılmış müessesenin ekonomik yönünü, yeni kurulan Erzurum İşletme Fakültesinin öğretici ve öğrencileri için bir «Case-Vak'a» olarak terketmek, daha ziyade teşebbüsün psiko-sosyolojisine sadece işaret etmek istiyorum.

Çevrenin toprak damlı ve «loğlanmış» «dam»larını kiremitlendirmeye hizmet sanayii yanında Un Değirmenciliği ve Otel Endüstrisine de yönelmiş, hatâ bu sıralarda bir Kireç Fabrikası projesini işlemekte bulunmuş olan Teşebbüs gücünün doğuşunu hikâye, cesaret verici ve terbiyevî bir misal olacak tır. (1)

Erzurum'da malî varlığını şehir hududu içinde sınaî yatırıma hasreden tek bir sermayedardan bahsediyorlar: Hamza Polat. İspirli ve 1321 doğumlu olan Hamza Bey'in ailesi, Rusya'da, Bahçe-Saray'ında uzun müddet fırıncılık yapan bir Şamil Dede'ye sahip. Oğlu

Hamza, Millî Mücadele devrinde Erzurum'da fırıncıdır. Fırıncılar Cemiyeti Reisliği yapmış olan Hamza Polat, bu arada Kantariye işleri, buğday ticareti ile, Canlı Hayvan ihracı ile de meşgul oluyor. Ticaretten sanayi hayatına atlama 1953'de Kongre caddesindeki un fabrikası ile başlamış, arkası sıra «Pasinler Tuğla ve Kiremit Fabrikası» için kendisinin de ortak olduğu Anonim bir şirket kurmuştur. Fakat kısa bir müddet sonra şirket hisselerinin mühim kısmı Hamza Bey'e geçmiş, bu suretle kuruluş dağılmaktan kurtulmuştur. 500.000 lira ilk sermayeli müessese'nin % 75 hissesi Polat ailesine, geri kalanın bir kısmı, kuruluşta yardımcıları, hattâ «Pasinler...» ünvanının ilk sahipleri olan Türkoğullarına aittir.

Daimî faaliyette bulunan müessese ehliyet ve ihtisas sahibi ecnebi teknisyenlerce tesis edilmiş, fakat bugün tamamiyle Türk us taları tarafından yürütülmektedir. Günlük iştihsali 20.000 Kiremit, 30.000 Tuğla olan fabrika kuzeyin, bilhassa Trabzon ve Rize havâlisinin ihtiyacını karşılamaktadır. Bu arada eski Erzurum'un loğlanan toprak dam âdeti yerine geçen saçlama ve kiremitleme'den ikincisi için de mahallî istihlâki karşılıyor. Bu itibarla yeni Erzurum'un çatı mimarisine de hizmeti dokunmaktadır. Belediye, son 40 yıldan beri toprak damların yerine kiremitlenmiş çatılar işini sık sık ele almakta idi. Eğer şehir bütünü ile toprak dam usulünü benimserse, bu âdet bütün kaza ve köylere yayılırsa bir değil, birkaç benzer fabrika'ya ihtiyaç duyulacaktır.

Çevrede umumiyetle Hamza Polat Fabrikası olarak tanınan bu yerli müessesenin, Avrupa ve Amerika'da numuneleri görülen müteşebbis, atılgan ve azaları arasında âdeta bir patriyarkal tesanüt bulunan bir aile şirketi olduğunu kaydetmek gerek. Bu yüzdendir ki 1964'de Hamza Bey'in vefatı teşebbüs ruhunu herhangi bir surette asla sarsmamıştır.

Batı burjuvazisi tarihinde görülen sağlam aile şirketleri için bizde ender bir numune teşkil eden bu durum vesilesile orta tabaka mensubu bir fırıncı'dan önce ticarete, sonra ticaretle birlikte endüstriye kayan Polat aile

si, Hamza Bey'in ekonomik hamlelere başvurduğu sıralarda beş kardeşten ibaret. Ağabey olan Hamza Bey'in yardımcıları bilhassa Osman ve Haydar kardeşlerdir. 1964'den beri Osman Polat Un, Tuğla fabrikaları ile diğer ticarî faaliyetleri idare etmektedir. Gerçek, yani hizmet ve iktisadî fayda yaratan, iş hacmine meydan veren bir Türk burjuvazisine numune sayılacak olan Polat Ailesinin Erzurum kültür hayatına geniş ölçüde yardımı hakkında bir zamanlar «Erzurum Tarihini Araştırma ve Tanıtma Cemiyeti»ni idare eden Dr. Zeki Başar'ın verdiği izahatı, geçen sene vefat eden «Erzurumiyatçı» Revnakoğlu'da şükranla tekrarlamıştır. Öteyandan başta merhum Hamza Bey'in evlatları olduğu halde diğer aile gençleri de yüksek öğretimin çeşitli branşlarında tahsillerini bitirmişler, veya bitirmek üzere bulunmuşlardır. Polat'lardan bir Kız talebenin Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğrenci olduğunu kaydedelim.

Son zamanlarda iktisat sosyolojisi «Mobilite-Hareketlilik» denen bir hadise üzerinde ısrarla durmaktadırlar. İnsan, «fert» veya «aile» olarak çekirdekten itibaren, kendi gayretile «yukarı»ya doğru yükseliyor. Durumdaki dönüşluğun aksi bir hareketlilik, uzvî olarak geliyor. Bu gelişme şüphesiz «madde» ve «sermaye»ye muhtaçtır. Fakat «teşebbüs»ün %'sinde «madde» ikinci derecededir. Liberaller'in Teşebbüs Ruhu ve hattâ Fazileti üzerinde duruyorlar. Şüphesiz XX. asrın şartları, Garbın XV. asrını takip eden asırlara benzemez. Madde ve sermaye enazından manevî ve psikolojik faktörlerle paralel bir vaziyettedir. Bununla beraber «maddesiz» müteşebbis, halka açık, hisseleri mütevazî anonim-hattâ kooperatist-şirketler kurabilir. Kendisinin ve cemiyetinin «mobilite»sini bu yoldan karşılayabilir.

Gelişmiş memleketlerde önce «Fert» ve «Aile»ler bu mobility i temsil ettiler. Halka açık şirketler XVII. asır sonrası ile başlamıştır. Çok muhtemel ki iktisat tarihinin bu umumi ve bir «kanuniyet»e misal olan manzarası bizde de şüphesiz biraz hızlı olarak tecelli edecektir.

**YAVRUNUZUN İLERİYE GÜVENLE
BAKABİLMESİ**

**şimdiden yapacağınız tasarruflarla
mümkündür.**

AKBANK

TÜRK - HOECHST

SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ - İSTANBUL

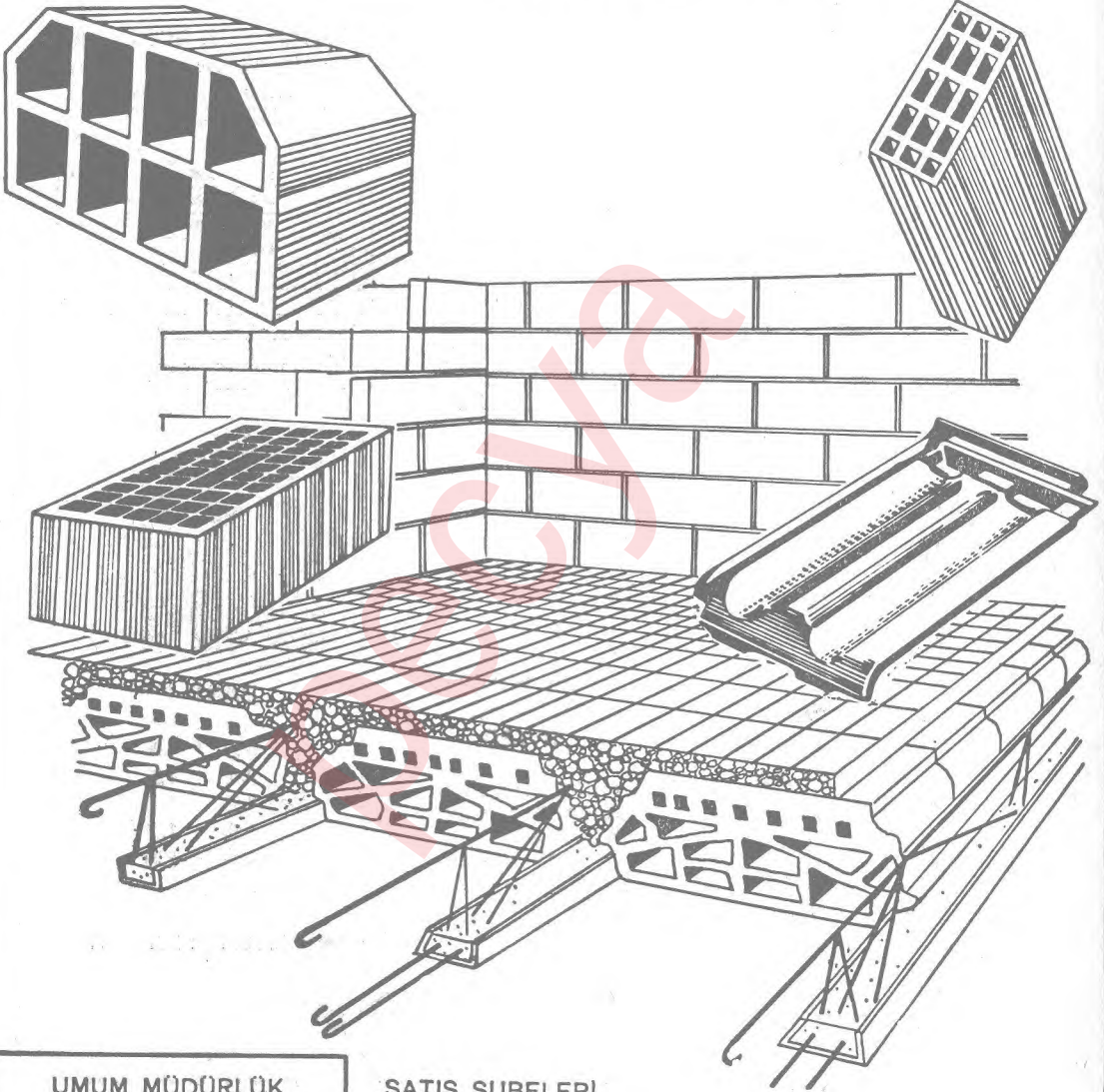

- * Tıbbî müstahzarlar
- * Gübre ve ziraî mücadele ilâçları
- * Her çeşit tatbik sahası için boyalar
- * Mensucat yardımcı maddeleri
- * Kimyevî tesislerin plânlanması ve inşası
- * Kimyevî maddeler
- * Solventler ve lak boya endüstrisi ham maddeleri
- * Sentetik elyaf
- * Plâstik maddeler
- * Selofan ve modern ambalâj sahası için plâstik filmler

BEYOĞLU P.K. 527 TELEFON 44 75 20

TUĞLA-KİREMİT ve ASMOLEN FABRİKALARI

UMUM MÜDÜRLÜK

Meclisi Mebusan Cad Arhan
Salıpazarı - İstanbul

☎ 49 79 56

49 74 14

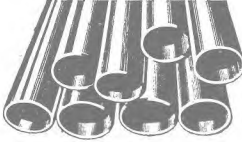
SATIŞ ŞUBELERİ

İSTANBUL Meclisi Mebusan Cad Arhan Salıpazarı - İstanbul
☎ 49 58 02 - 44 81 29

KADIKÖY Mühürdar Fuat Bey Sokak Talas İş Hanı kat 1
Kadıköy - İstanbul ☎ 36 13 42 - 36 48 98

1969 yılında da

Boru, Profil ve Soğuk çekme Bant
tesislerimizde imal edilen yüzden fazla
çeşitle resmi ve hususi sektörün
hizmetindeyiz.

SANAYİ BORULARI

DKP (Soğuk çekilmiş
banttan mamul)

EBADI mm.

13X1	40X1.50
16X1	42X1.20
17X2	42X1.50
19X1	45X1.20
21X1	45X1.50
25X1	48X1.50
25X1.2	51X1.50
25X1.50	51X2
25X2	60X1.5
32X1	60X2
32X1.20	63X2
32X1.50	76X1.50
35X1.20	76X2
35X1.50	89X1.50
38X1.20	89X2
38X1.50	114X2
40X1.20	

SİYAH BORULAR

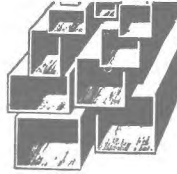
EBADI mm.

17X2.25	49X3.2
21X2.6	60X3.6
27X2.6	76X3.6
33.5X3.2	89X4
42X3.2	114X4.5

**SİPARİŞ ÜZERİNE İMAL
EDİLEN BORULAR**

EBADI mm.

120X1.5 mm.	İla 5 mm.
139X1.5	»
152X1.5	»
168X1.5	»
194X1.5	»

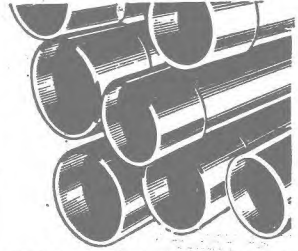
PROFİL BORULAR (DKP)

EBADI mm.

10X10X1	20X40X1.50
10X20X1	30X30X1.20
15X15X1	30X30X1.50
10X30X1	25X40X1.50
15X25X1	32X32X1.20
20X20X1	32X32X1.50
20X30X1	40X40X2
20X30X1.2	30X50X2
25X25X1	40X60X2
25X25X1.20	50X50X2
20X40X1.2	

KALIN PROFİL BORULAR (SİYAH)

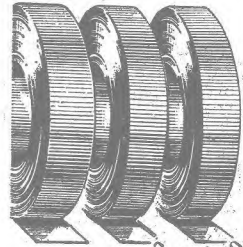
40X60X2.60	İla 4 mm.
50X50X2.60	» 4 mm.
60X60X2.60	» 4 mm.
60X80X2.6	» 4 mm.
100X100X2.6	» 4 mm.

SU VE GAZ BORULARI

TSE 301 } (ISO R85 orta, BS 1387 orta, 1957 ve
DIN 2440 }
NFE 28025 orta - 1959 normları mukabildir.)

Tavanın		Diğer Kütür	El Kalınlığı	Dış Boru Ağırlığı	Manşonlu Boru Ağırlığı
Inch	mm	(mm)	(mm)	(Kg/m)	(Kg/m)
1/2"	15	21.3	2.65	1.220	1.230
3/4"	20	26.9	2.65	1.580	1.590
1"	25	33.7	3.25	2.440	2.480
1 1/4"	32	42.4	3.25	3.140	3.170
1 1/2"	40	48.3	3.25	3.610	3.650
2"	50	60.3	3.65	6.100	5.170
2 1/2"	65	76.1	3.65	6.510	6.630
3"	80	88.9	4.05	8.470	8.640
4"	100	114.3	4.50	12.100	12.400

BANTLAR

Kalınlıklar

0.30	1.00
0.40	1.20
0.50	1.50
0.60	1.75
0.70	2.00
0.80	
0.90	

Genişlik: 8 mm. den 400 mm. ye kadar

BORU SANAYİİ

ANONİM ŞİRKETİ - İSTANBUL

SERMAYE VE İHTİYATLAR: 30.000.000.- TL.

YATIRIMLARIN TUTARI : 37.000.000.- TL.

(1968 sonunda)

Tophane, Salıpaazarı Han Kat 8 İSTANBUL

Tel: 400000 400000

ASABÎ...

...baş ağrılarına karşı

GRİPİN

GRİPİN, baş, diş, adale,
sinir, lumbago ve
romatizma ağrılarını
teskin eder

GRİPİN, grip ve nezle
başlangıcında birçok
fenalıkları önler

GRİPİN, 4 saat ara ile
günde 3 adet alınabilir

faydalıdır

Yeni Ajans : 4771

**Şiddetli
baş
ağrılarına
karşı**

0 - 145

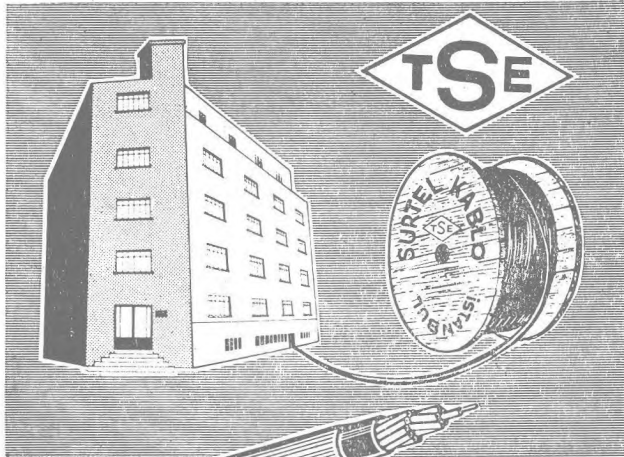
Yeni Ajans : 4770

OPON
KULLANINIZ

**OPON, baş, diş, adale, sinir, lumbago,
romatizma ağrılarını teskin eder**

**OPON, bayanların muayyen zaman-
lardaki sancılarında faydalıdır**

OPON, günde 6 tablet alınabilir,

TSE garantisi altında
imâl edilen Yüksek kaliteli

SURTEL

enerji kabloları

Türk standartları enstitüsünün kalite belgesini taşımaktadır.
o/o 100 Türk sermayesi ile kurulmuş SURTEL fabrikasının
KABLOLARINI GÜVENLE KULLANABİLİRSİNİZ.

MÜHİMDİR, LÜTFEN DİKKATLİ BULUNUNUZ!

Kablolarmızın üzerinde bulunan SURTEL KABLO etiketi bazı satıcılar tarafından çıkartılarak şirketimizin imalatı olmayan başka kablolarla kullanılmakta olduğu tesbit edilmiştir. Kablolarımızı alırken üzerlerinde bulunan Kabartma SURTEL markasına bilhassa dikkat edilmesini önemiyette rica ederiz.

**SURTEL fabrikası, mamullerine karşı gösterilen büyük ilgiden
kıyanç duyar ve teşekkür eder,**

SURTEL KABLO SANAYİİ

Anonim Şirketi

Bankalar, Okçu Musa Cad. No. 80

Karaköy - İstanbul

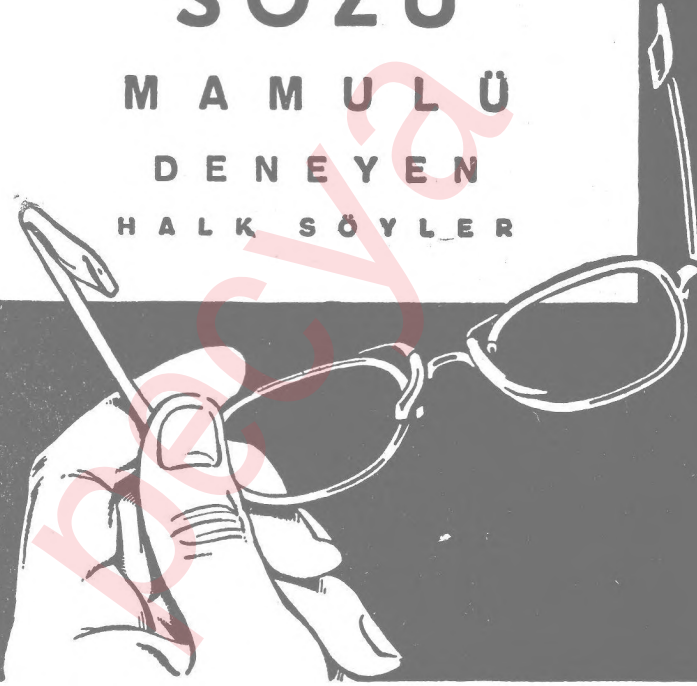
MERKEZ Tel : 44 65 83 - 49 97 90

FABRİKA Tel : 47 15 43

TELGRAF : Surkablo İstanbul

**S
ON
SÖZÜ
MAMULÜ
DENEYEN
HALK SÖYLER**

Arçelik, yüzbinlerce Türk yuvasında, yiyecek ve içecekleri soğutma ve muhafaza problemini en iyi şekilde halletmiştir. Arçelik'e gösterilen bu güven size de güven verecektir.

ARÇELİK

Hergün dünden ilerde

ARSLAN

tek

veya

BLOK

• yapı tuğlası

• ateş tuğlası

ateş harçları

izolasyon tuğlası

EYÜP

İSTANBUL

11

st

FACIT

AX

OTOMATİK MUHASEBE MAKİNELERİ

- Yevmiye ve Defterikebiri aynı anda işler
- Mizan her an hazırdır
- Bilânço için gerekli emek ve zamanı asgariye indirir.
- Her türlü muhasebe işlerinizde sür'at emniyet ve tasarruf sağlar

SAĞLAM

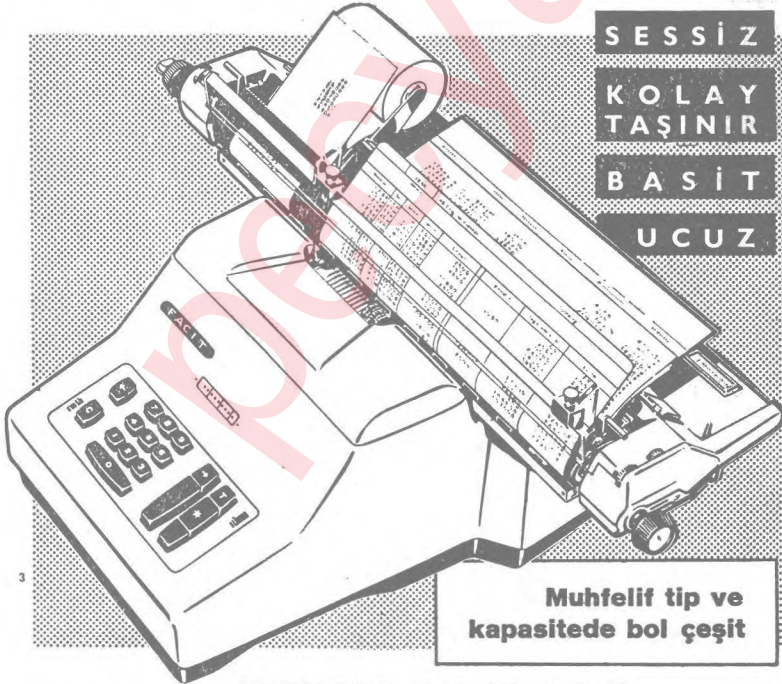
SÜR'ATLI

SESSİZ

KOLAY
TAŞINIR

BASİT

UCUZ

Muhfelif tip ve
kapasitede bol çeşit

TAFSİLÂT
İSTEYİNİZ

TEKNOSAN

Büro Makine ve Levazımı Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Karaköy, Vovvoda Cad. 52 İstanbul

4917 66

TEKEL

ŞARAP
SANAYİİNDE

5

ŞÖHRET

buzbağ
trakya
ürgüp
barbaros
narbağ

BUGÜNÜN
KÜÇÜKLERİ
YARININ
BÜYÜKLERİDİR

ÇOCUKLARINIZI
TASARRUFA
ALİŞTİRİNİZ

T.C.ZİRAAT BANKASI